

JAARVERSLAG 1994



Laan van Beek en Royen 1a, 3701 AH Zeist
Telefoon 030 - 69 30 130, Telefax 030 - 69 33 621

INHOUD

1. Inleiding	1
2. Verordeningen	2
3. Registratie	2
4. Bosbouwaangelegenheden	2
1. Bosbeleidsplan	
2. De kabinetsformatie 1994	
3. Regeling functiebeloning bos- en natuurterreinen	
4. Bezuinigingen op overheidsbijdragen	
5. Overlevingsplan bos en natuur (Effectgerichte Maatregelen)	
6. Bosaanleg op landbouwgronden	
7. Herziening Boswet	
8. Ontwerp-nota Ecosysteemvisies Ecologische Hoofdstructuur	
9. Decentralisatie	
10. Herziening adviesorganenstelsel	
11. Nederlands Bos Akkoord	
5. Economische aangelegenheden	7
1. Bedrijfsuitkomsten in de particuliere bosbouw	
2. De houtmarkt in 1994	
3. Houtvoorzieningsplan Ministerie van Economische Zaken	
4. Houtvoorziening uit buitenlandse bronnen	
5. Houtoogst Statistiek en Prognose Oogstbaar hout (HOSP) en houtmarktontwikkeling	
6. Oprichting houtbank	
7. Versterking Nederlandse houtketen	
8. Gebruik vernieuwbare grondstoffen: hout	
9. Algemene voorwaarden voor de verkoop van rondhout	
6. Belastingen	11
1. Wijziging vermogensbelasting inzake Natuurschoonwet landgoederen (NSW) en bossen	
2. De fiscale groenregeling	
3. Overige fiscale aangelegenheden	
7. Sociale Aangelegenheden	12
1. C.a.o.-aangelegenheden	
2. Arbeidsomstandighedenbeleid	
3. Inspectieproject bosbouw	
4. Bosbouwberoepswedstrijden	
8. Bosbouwambachten	14
1. Veldcontrole bij aannemers van boswerk	
9. Onderwijs en onderzoek	15
1. Toekomst Bosbouwonderwijs aan de Landbouw Universiteit Wageningen	
2. Landelijke Organisatie voor Beroepsonderwijs Agrarische Sectoren (LOBAS)	
3. Kaderregeling Bedrijfstaksgewijze Scholing (KBS)	
4. Beroepsopleidingen en kwalificatiestructuur	
5. Wet Educatie Beroepsonderwijs	
6. Het bosbouwkundig onderzoek	

10. Stichting Informatievoorziening Bosbouw (STIBOS)	16
11. Ruimtelijke Ordening en grondgebruikszaken	17
1. Ontwerp-Natuurbeschermingswet	
2. Toezichtproblematiek	
3. Beleid en planvorming op provinciaal niveau	
4. Beleid en planvorming op gemeentelijk niveau	
12. Grondwateraangelegenheden	22
1. De omvorming van donker naaldbos in het kader van het grondwaterbeheer	
13. Milieu-aangelegenheden	22
1. De vitaliteit van het Nederlandse bos in 1994	
2. Milieu-eisen verduurzaamd hout	
3. Duurzaam bosbeheer - Milieukeur	
14. Waterschapsaangelegenheden	23
1. Reglementering waterschappen in kader Waterschapswet	
2. Kostentoedelings- en omslagklassen-verordeningen	
15. Het Zaadcomité	25
1. Het cultuur- en gebruikswaarde-onderzoek	
2. Wettelijke status rassenlijst	
16. Financieel overzicht	26
17. Samenstelling bestuur, secretariaat, Hoofdafdeling Sociale Zaken en afdeling Bosbouwambachten per 31 december 1994	28

Bijlagen:

- a. overzicht aantal eigenaren en aantal ha per soort eigenaar
- b. rondhoutprijzen overzicht 1994

1. INLEIDING

Bos is een belangrijke vorm van grondgebruik. Bos neemt in Nederland ongeveer 10% van de landsoppervlakte in beslag. Het belang van bos voor de samenleving is relatief gesproken nog vele malen groter.

Op veel plaatsen speelt het bos een grote rol voor de recreatie. Zo is in Drenthe mede dankzij de aanwezigheid van uitgestrekte boscomplexen de recreatie de belangrijkste bron van inkomsten geworden.

Bos vervult ook een belangrijke functie voor de natuur. Illustratief daarvoor is het feit, dat het grootste gedeelte van het bosareaal in den lande deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur (EHS); ongeveer de helft van de EHS bestaat daarmee uit bos.

Last but not least is het bos van groot belang voor de houtvoorziening. Houtexploitatie vormt daarbij de spil: het vormt een belangrijke bron van inkomsten voor het bosbedrijf en het draagt bij aan de werkgelegenheid in het bos en in de bedrijfskolom hout.

Het bosbedrijfsleven moet de maatschappelijke betekenis van de bossen waarmaken. Alleen een financieel-economisch gezonde positie van die bedrijven kan duurzame instandhouding, functieervulling en uitbreiding van de bossen garanderen.

Met die financieel-economische positie is het onverminderd slecht gesteld. Negatieve bedrijfsresultaten domineren - in 1994 zelfs in extreme mate - de sector.

In het licht van de grote maatschappelijke betekenis van de bossen zou de rijksoverheid haar verantwoordelijkheid in dat opzicht moeten etaleren. Zij doet dat echter niet.

In september 1994 trad de Regeling Functiebeloning bos en natuurterreinen in werking. De regeling wijkt in belangrijke mate af van hetgeen de door de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij ingestelde Commissie Functiebeloning, bestaande uit vertegenwoordigers van de overheid en het bosbedrijfsleven, hem had geadviseerd. Daarnaast werd de regeling vrijwel onmiddellijk slachtoffer van een aantal bezuinigings- en kortingsrondes van het ministerie van LNV. Voor vele bosbedrijven vormt functiebeloning nu niet meer dan een doekje voor het bloeden. Van adequate honorering van dienstverlening aan de samenleving is echter geen sprake.

In 1994 ging de aandacht van de bosbouwsector ook uit naar de decentralisatie van het bos-, natuur- en landschapsbeleid naar de provincies. Daarbij is o.a. de uitvoering van de Boswet en de Regeling Functiebeloning in het geding.

In het verslagjaar werd een begin gemaakt met de veldcontrole bij aannemers van boswerk. Deze veldcontrole ondersteunt de inspanningen van het Boschap om te komen tot een effectieve erkenningsregeling voor bosbouwambachtondernemingen.

Met de totstandkoming van de algemene voor de gehele sector geldende voorwaarden voor de verkoop van hout werd in belangrijke mate uniformiteit bereikt in de contractuele relatie tussen verkopers en kopers van hout.

In juni 1994 heeft het Boschap Den Haag verlaten en zich gevestigd in Zeist, in één gebouw met de secretariaten van o.a. de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren, de Federatie Particulier Land Bos Natuur, de Algemene Vereniging Inlands Hout en de Unie van Bosgroepen. Die gezamenlijke huisvesting moet en zal zeker leiden tot een verdergaande samenwerking.

2. VERORDENINGEN

Naast verordeningen inzake registratie, heffingen, begroting en personeelsaangelegenheden werd in de verslagperiode de Verordening Bosschap Schadelijke Dieren 1973, die gericht is op bestrijding van de dennenscheerder, gewijzigd, in verband met de invoering van een algemene ontheffing van het verbod ex artikel 1 van de verordening voor najaarsvellingen voor onontschorst pinushout in de periode 15 juli tot 15 november, mits zich in dit hout in het op die periode volgende tijdvak van 15 mei tot 15 augustus geen moedergangen van de dennenscheerder met broedsel van dit insect bevinden.

Met deze bepaling wordt het achterblijven van dunningshout in het bos bevorderd, zonder daarbij een adequate bestrijding van de dennenscheerder te belemmeren.

3. REGISTRATIE

In 1994 bedroeg het aantal geregistreerde eigenaren (met een bezit groter dan 5 ha) 1922 met een gezamenlijk bosareaal van 260.299 ha. De toeneming van het geregistreerde areaal ten opzichte van 1993 met 10.779 ha is grotendeels toe te rekenen aan de grote bosbezittende organisaties.

4. BOSBOUWAANGELEGENHEDEN

4.1. Bosbeleidsplan

In de maanden januari en februari van 1994 werd met Tweede Kamerleden overleg gevoerd over het Bosbeleidsplan, dat op 21 maart daaropvolgend in de Tweede Kamer - tezamen met de ontwerp-regeling functiebeloning bos- en natuurterreinen en het Houtvoorzieningsplan - werd behandeld.

In de gesprekken, die door het Bosschap met Kamerleden hierover zijn gevoerd, werd vooral aandacht gevraagd voor:

- **een betere regeling-functiebeloning:** gepleit werd voor een bodembijdrage voor niet-opengestelde bossen, premies voor omvorming van marginaal functionerende opstanden, natuurterrein-bijdragen voor publiekrechtelijke lichamen, toekenning van functiebeloning aan bos op landbouwgronden en staffeling van de basisbijdrage ten gunste van kleine bossen;
- **stopzetting van voortgaande deprivatisering;** terughoudendheid in aankoop van bossen te baseren op aankoopcriteria; onderzoek naar belangstelling in de particuliere sector voor aankoop; invoering van het vereiste dat een aanzienlijk deel van het aan te kopen bos een aanzienlijke natuurwaarde moet hebben;
- **versterken van de economische positie van de bosbedrijven** met concrete voorstellen op het gebied van instandhouding en stimulering van de houtstroom, beperking van de verliezen van het particuliere en gemeentelijke grondbezit, instandhouding en verbetering van de bedrijfskolom via ketenbenadering;
- **behoud en stimulering van de werkgelegenheid:** behoud en verdere ontwikkeling van de traditionele werkgelegenheid, prioriteitsverlening aan die beleidsonderdelen uit het Bosbeleidsplan die werkgelegenheid bevorderen;
- **aanscherping milieubeleid/verbetering vitaliteit van het bos;**
- **een structurele aanpak voor de langere termijn,** met als "speerpunten": decentralisatie, geïntegreerd bosbeheer, houtvoorziening, bosuitbreiding door derden en bedrijfsvoorlichting;
- **een betere meer evenwichtige financiering van het bosbeleid;** met een herschikking van middelen (bestaande bos eerst) en extra financiering, zowel structureel als meer incidenteel voor projecten.

De behandeling van het Bosbeleidsplan, de ontwerp-Regeling Functiebeloning bos en natuurterreinen en het Houtvoorzieningsplan in de Vaste Commissie voor Landbouw en Natuurbeheer der Tweede Kamer heeft geleid tot instemming op hoofdlijnen met deze beleidsstukken.

Vooraf was er waardering voor het voorgestelde beleid inzake de houtvoorziening, voor de bedrijfseconomische invalshoek, de ketenbenadering, het duurzaam bosbeheer, de invoering van functiebeloning en de bosuitbreidingsplannen.

4.2 De kabinetsformatie 1994

Met het oog op de vorming van een nieuw kabinet vroeg het Bosschap op 19 mei 1994 de kabinetsformateur aandacht voor:

- behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in het bos en in de houtverwerkende industrie via subsidiëring van onrendabele dunningen;
- uitbreiding van maatregelen in het kader van de Regeling Effect Gerichte Maatregelen (EGM) die de weerstand van het bos tegen luchtverontreiniging moeten verbeteren;

- invoering van een functiebeloningsregeling conform het advies van de commissie functiebeloning bossen (Commissie Van Verschuer);
- beperking ongewenste regelgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening die de bosuitbreiding belemmert;
- herschikking van financiële middelen ten behoeve van het bosbeleid nationaal en internationaal ten behoeve van het bestaande bos.

Verder achtte het Bosschap het gewenst het staatssecretariaat voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij niet te continueren omdat naar zijn oordeel een éénhoofdig politieke leiding van het Ministerie betere waarborgen biedt voor integratie van het beleid met betrekking tot natuur, milieu en produktie.

4.3 Regeling functiebeloning bos- en natuurterreinen

Eind februari 1994 maakte de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij zijn voornemen bekend om de ontwerp-Regeling functiebeloning bos en natuurterreinen op een aantal punten aan te passen.

Met de voorgenomen aanpassingen werden aan verschillende bezwaren van het Bosschap tegemoet gekomen. Dat hield tegelijkertijd óók in dat aan een aantal verlangens van het Bosschap niet zou worden voldaan.

Een en ander vormde voor het Bosschap reden om de "openstaande posten" nog eens nadrukkelijk onder de aandacht te brengen van de woordvoerders van de Vaste Commissie voor Landbouw en Natuurbeheer uit de Tweede Kamer.

Dit in verband met behandeling in de Uitgebreide Commissie Vergadering over het Bosbeleidsplan c.a. op 21 maart 1994 (zie verder onder Bosbeleidsplan elders in dit jaarverslag).

Met ingang van 14 september 1994 trad de Regeling functiebeloning bos en natuurterreinen in werking. Daarbij viel meteen op dat de regeling op een zeer vitaal punt afwijkt van de in overleg met het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij gemaakte afspraken. Uit de toelichting op de regeling bleek namelijk, dat op de jaarlijkse bijdrage voor de laatste vier jaren in de af te sluiten vijfjarige contracten mogelijk zal worden gekort.

Volgens het Bosschap is daarmee de overeenstemming die tussen het Ministerie en het Bosschap over functiebeloning bestond eenzijdig en zonder overleg gewijzigd.

Het Bosschap schreef de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het met de gang van zaken niet eens te zijn en liet dit ook aan de Vaste Commissie voor Landbouw en Natuurbeheer uit de Tweede Kamer weten.

In het kader van de zeer slechte bedrijfsuitkomsten van de Nederlandse particuliere bosbouw over 1993, richtte het Bosschap zich eind december 1994 wederom tot de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Het wees de Minister er daarbij op, dat het voor de boscijgenaren langzamerhand onmogelijk is nog te voldoen aan eisen die de samenleving aan hen stelt, zoals instandhouding en functievervulling van bos. Om die reden verzocht het Bosschap de Minister nog eens dringend de voorgenomen kortingen op de functiebeloning (en beheersbijdrage) niet door te voeren. Indien beleid inzake kortingen onvermijdelijk is, dient naar de opvatting van het Bosschap de ontwikkeling en instandhouding van het bestaande bos voorrang te hebben op de bosuitbreiding en op beheersvergoedingen in het kader van de relatienota-gebieden.

4.4 Bezuinigingen op overheidsbijdragen

In de zomer van 1994 informeerde de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het Bosschap over door te voeren bezuinigingen op de subsidieverlening voor 1995 en volgende jaren. Dit hield verband met ombuigingen op alle prijs- en alle loongevoelige onderdelen van de rijksbegroting.

Eén en ander leidde tot een korting op de subsidies van 2,2% structureel per jaar; bovenop de in 1993 afgekondigde kortingen.

In zijn reactie wees het Bosschap de Staatssecretaris erop, dat de aangekondigde kortingen niet zonder gevolgen zullen zijn. Het voor het beheer beschikbare budget is namelijk in toenemende mate ontoereikend om gestalte te geven aan realisatie van het beleid uit het Bosbeleidsplan en het Natuurbeleidsplan.

Het bos- en natuurbeheer kampt al sedert het midden van de jaren zestig met ernstige financiële problemen, die vooral de laatste jaren zijn verergerd.

Daling van de financiële bijdrage in het beheer zal dan ook eens te meer leiden tot:

- het achterwege blijven van niet rendabele beheersmaatregelen die juist van belang zijn voor de natuur, de recreatiefunctie en de houtproduktie;
- het nalaten van investeringen gericht op de maatschappelijk gewenste functievervulling van het bos.

Daarmee staan onder andere de ontwikkeling van de gewenste kwaliteiten van het bos, de duurzame instandhouding van het bos, het onderhoud van het bos en de werkgelegenheid in de bosbouw ernstig onder druk.

Het Boschap drong er bij de Staatssecretaris op aan, deze ontwikkeling te keren en het budget in overeenstemming te brengen met de bosbeleidsvoornemens van de rijksoverheid.

4.5 Overlevingsplan bos en natuur (Effectgerichte Maatregelen)

In januari 1994 presenteerde het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het Overlevingsplan Bos en Natuur 1995-2010 (OBN).

Het OBN richt zich op tijdelijke herstelmaatregelen van bos als aanvulling op het brongerichte milieubeleid. Die maatregelen zijn nodig om effecten van verzuring, vermessing en verdroging te bestrijden. Deze zogenaamde Effectgerichte Maatregelen (EGM) zijn als overlevingsstrategie nodig om de bos- en natuurwaarden in Nederland in stand te houden en te herstellen.

Het OBN biedt zicht op de instrumenten en middelen ter uitvoering van deze maatregelen. Voor wat betreft de financiële middelen is sprake van een extra impuls voor de herstelmaatregelen van f 35 miljoen door het rijk en f 15 miljoen door derden.

De extra financiële impuls zal bovendien moeten leiden tot 600 extra arbeidsplaatsen. Daarbij bestaat de verplichting 300 arbeidsplaatsen via het Jeugdwerk-Garantieplan (JWG) en banenpools te scheppen.

Het bestuur van het Boschap toonde de nodige twijfels bij de komst van zoveel JWG'ers in de sector en wees onder andere op

- het verdringingseffect ervan op de reguliere werkgelegenheid;
- de problematiek van de vakbekwaamheid.

Verder vormt de voorziene eigen bijdrage in de herstelmaatregelen voor de diverse categorieën eigenaren een probleem. Zo wordt de 10% eigen bijdrage voor particulieren gezien als een belemmering om aan de Regeling-EGM deel te nemen. Over dit probleem is in de loop van 1994 intensief overleg gevoerd.

Het Boschap bleef bij zijn oorspronkelijke opvatting, dat - gelet op de beschikbare middelen - de hoogte van de eigen bijdrage zo niet al in 1995, dan in de jaren daarna, een belemmering gaat vormen voor deelneming aan de regeling.

Het Boschap adviseerde de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij dan ook om de hoogte van de eigen bijdrage te herzien.

4.6 Bosaanleg op landbouwgronden

Voor bosaanleg in het kader van de Regeling Stimulering Bosuitbreiding op Landbouwgronden (kortweg Regeling-SBL) bestaat grote belangstelling, hoofdzakelijk in Groningen en Drenthe.

Nadat in het najaar van 1993 bij de eerste inteken-ronde al voor ruim 500 ha aan aanvragen was ingediend, leverde de tweede ronde in april 1994 alleen al in Groningen en Drenthe meer dan 1200 ha op. Het gaat daarbij vooral om blijvend bos.

De daadwerkelijke bosaanleg zal maar een beperkt gedeelte van het aangevraagde areaal betreffen, doordat de bosaanleg op problemen van uiteenlopende aard stuit, zoals:

- het niet toegesneden zijn van de bestemmingsplannen op de komst van blijvend bos op landbouwgronden en de lange termijn die wijziging van die plannen vereist;
- de weerstand onder agrariërs (vooral bij de georganiseerde landbouw) tegen bosaanleg uit vrees voor aantasting van de agrarische structuur en versnippering van het landschap door het her en der verrijzen van bos, waarbij tevens de vrees voor het definitief aan de landbouw onttrekken van landbouwgronden meespeelt;
- de weerstand onder omliggende, aan het bos grenzende, agrarische bedrijven uit vrees voor schaduwwerking, etc.;
- het vereiste, dat ondanks deze barrières het bos volgens de Regeling-SBL (1994) binnen één jaar na goedkeuring van de aanvraag moet zijn aangelegd.

Om bovengeschetste problematiek zoveel mogelijk op te lossen ondernam het Boschap op een aantal punten actie.

- Overleg werd gevoerd met vertegenwoordigers van (de gewestelijke Raad Groningen van) het Landbouwschap en met de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, met het doel de daar levende weerstanden tegen de aanleg van bos waar mogelijk weg te nemen.
- Aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij werd gevraagd te zoeken naar een zodanige toepassing van de Regeling-SBL, dat langdurige bestemmingsplan-herzieningsprocedures kunnen worden vermeden. Voorgesteld werd om alle aanvragen voor blijvend bos om te zetten in tijdelijk bos en de "omzetters" te garanderen, dat hen op hun verzoek (in te dienen binnen drie jaren) om indien zij op blijvend bos overgaan, zij dan alsnog over het aan de omzetting voorafgaande tijdvak een aanvulling op hun inkomenscompensatie zouden ontvangen.
- Alle gemeenten in de provincies Groningen en Drenthe werden benaderd met het verzoek om zoveel mogelijk in de bestemmingsplannen (op voorhand) tegemoet te komen aan de voorgenomen aanleg van blijvend bos.
- Met de provincie Groningen werd overleg gevoerd om te bevorderen dat de provincie in het kader van de ruimtelijke ordening verklaringen van geen bezwaar verstrekt aan gemeenten bij vrijstellingsprocedures in bestemmingsplannen.

Een aparte problematiek vormde de benadering van bosaanleg in het kader van het ontwerp-streekplan Groningen. Zie daartoe elders in dit jaarverslag.

4.7 Herziening Boswet

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij startte in 1993 met de beleidsvoorbereiding inzake de herziening van de Boswet. Doel van die herziening vormt met name een betere bescherming tegen verdwijning van het bos als gevolg van bestemmingswijzigingen.

Volgens het Bosschap moet die herziening er snel komen. Het Bosschap zal zelf wijzigingsvoorstellen indienen, onder meer op het punt van vereenvoudiging van regelgeving en uitvoering en een voor iedereen gelijke toepassing van meldings- en herplantplicht.

Om de mogelijke/wenselijke wijzigingen van de Boswet te verkennen werd onder auspiciën van het Bosschap eind maart 1994 een overleg met belanghebbenden georganiseerd.

Het resultaat van deze bijeenkomst was voor het bestuur van het Bosschap aanleiding de Werkgroep Herziening Boswet in het leven te roepen. Deze werkgroep kreeg de volgende opdrachten:

Op korte termijn:

- het formuleren van een standpunt over de compensatieregeling bij toepassing van artikel 5 lid 1 Boswet, waarbij tevens aandacht dient te worden besteed aan de mogelijke gevolgen voor andere wetsonderdelen;
- het doen van voorstellen over toepassing van de meldings- en herplantplicht;

Op lange termijn:

- het formuleren van een oordeel over andere aspecten die met een algehele herziening van de Boswet samenhangen.

De werkgroep bereidde voor het bestuur een voorstel voor betreffende bosinstandhouding en de meldings- en herplantplicht.

Het voorstel was opgesplitst in een viertal deel-voorstellen, betreffende meldings- en herplantplicht:

- voor boseigenaren die een beheersbijdrage dan wel functiebeloning krijgen;
- voor boseigenaren niet vallende onder beheersbijdrage of functiebeloning;
- voor zogenaamd zwervend bos;
- voor spontaan bos, daar waar voorheen geen bos was.

Bij het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij bestond waardering voor de voorstellen van het Bosschap. Er werd echter op gewezen dat toepassing ervan gevolgen zal hebben voor andere regelingen, die derhalve dan zullen moeten worden gewijzigd.

Eind 1994 nam het bestuur van het Bosschap kennis van het tweede werkstuk van de Werkgroep Herziening Boswet met als titel "Het compensatiebeginsel".

Bij de compensatie-voorstellen van de werkgroep werd onderscheid gemaakt naar (globaal gesteld) compensatie in het terreinbeheersbedrijf en compensatie in de ruimtelijke ordening. In het eerste geval wordt onderscheid gemaakt naar de aspecten natuur, recreatie/landschap/cultuur en andere grondgebruiksfuncties.

Bij de compensatie in de ruimtelijke ordening spelen ook economische en functionele aspecten een rol. Daarvoor heeft de werkgroep compensatie- en vermenigvuldigingsfactoren voorgesteld.

De werkgroep was van mening dat, in geval van een bestemmingswijziging bos plaats maakt voor een andere bestemming met grote maatschappelijke belangen, de boseigenaar moet kunnen kiezen tussen aankoop/onteigening van het desbetreffende bosgebied of voor het recht van compensatie-hectares elders.

4.8 Ontwerp-Nota Ecosysteemvisies Ecologische Hoofdstructuur

Begin 1994 adviseerde het Bosschap de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij desgevraagd over de Ontwerp-Nota Ecosysteemvisies Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De nota vormt voor de EHS het kader waarbinnen de diverse ecosysteemvisies zijn ondergebracht. De ecosysteemvisie-bos was op het moment van verschijning van de nota nog niet gereed.

In zijn advies wees het Bosschap erop, dat de nota concrete en haalbare opties dient te bevatten. Het gaat daarbij om haalbaarheid in technische zin en om de mogelijkheid tot realisatie, gegeven andere bij de afweging op gebiedsniveau bepalende factoren. Volgens het Bosschap schiet de nota daarin te kort.

Verder blijft het planningssysteem waarin de nota een belangrijke rol vervult te summier en is de status van de nota en van de voorstellen daarin niet duidelijk. Onduidelijk is ook de mate waarin met bestaande beleidsafspraken rekening is gehouden.

Verder werd erop gewezen, dat de nota moeilijk is te beoordelen, omdat de bouwsteen ecosysteemvisie-bos nog ontbreekt. Dat is hinderlijk, omdat met het vaststellen van een integrale nota impliciet óók de bouwstenen worden vastgesteld, zonder dat over deze bouwstenen eerst een oordeel kan worden gevormd.

Binnen het bovengeschetste kader plaatste het Bosschap nog kanttekeningen bij:

- de haalbaarheid van aan sommige gebieden toegedachte taakstellingen;
- het feit dat er geen rekening is gehouden met vanuit de cultuurhistorie in bepaalde gebieden aan te ontwikkelen natuurdoeltypen te stellen randvoorwaarden;
- het feit dat er rekening dient te worden gehouden met bestaande eigendomsverhoudingen;
- het feit dat aan de prioriteitstelling binnen de 200.000 ha aan zogenaamde kansrijke gebieden, gelegen in de EHS, elk fundament ontbreekt en
- dat "kansrijke gebieden" ook buiten de EHS voorkomen.

4.9 Decentralisatie

Tussen het Interprovinciaal Overleg Orgaan (I.P.O.) en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is een plan van aanpak opgesteld in vervolg op het tussen hen gesloten convenant over de decentralisatie impuls.

Uit dat plan van aanpak bleek onder andere, dat ook de uitvoering van de Boswet en van de Regeling Functiebeloning als onderdeel van het project "natuur" worden aangemerkt.

Het Bosschap liet de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) weten, dat dit de zelfstandige positie die de bosbouw en het bosbeleid als zodanig binnen het overheidsbeleid dient in te nemen, miskent.

Het Bosschap was van mening, dat eerst de voorgenomen herziening van de Boswet zijn beslag moet krijgen en dat daarna kan worden gezien of en zo ja hoe uitvoering van de wet kan worden gedecentraliseerd.

Verder was het Bosschap van mening dat uitvoering van de Regeling functiebeloning op centraal - dus landelijk - niveau dient te geschieden.

Het Bosschap wees de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij erop, dat over decentralisatie van het bosbeleid nog geen enkel besluit was genomen, omdat ook nog geen besluitvorming over decentralisatie in het kader van het Bosbeleidsplan had plaats gehad. Dat plan moest immers nog in de Tweede Kamer worden behandeld.

In zijn antwoord stelde de Staatssecretaris:

- dat tussen het Rijk en het Interprovinciaal Overleg (IPO) is afgesproken, dat de uitvoering van de Boswet onder voorwaarden naar de provincies overgaat;
- dat daarover besluitvorming in het kabinet heeft plaats gevonden;
- dat ten aanzien van uitvoering van de Regeling functiebeloning is besloten om de uitvoering daarvan voorlopig door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij te laten verzorgen.

Voor het Bosschap was dit voldoende aanleiding om nader met het IPO in contact te treden en bestuurlijk overleg met deze organisatie voor te bereiden.

Daartoe werd op ambtelijk niveau overleg gevoerd.

Op basis van dat overleg werd een standpunt van het Bosschap over decentralisatie en provinciaal beleid IPO/provincies opgesteld.

Het Bosschap was van oordeel dat een volwaardig provinciaal bosbeleid uitsluitend kan worden ontwikkeld, wanneer het is gebaseerd op drie pijlers betreffende de bossen:

- de condities waarin bossen verkeren (luchtverontreiniging, verdroging);
- de functies die bossen vervullen (ontwikkeling en instandhouding van een breed scala van functies);
- de eigendomssituatie, het bosbedrijf en het beheer.

Naar de mening van het Bosschap dienen - in elk geval - de volgende aandachtspunten in het provinciale beleid naar voren te komen: functiebeloning, stimulering via projectgerichte subsidies, uitvoering wet- en regelgeving op landelijk niveau, boswetgeving, het bosbedrijf en de bosuitbreiding.

Verder wilde het Bosschap komen tot bestuurlijk overleg met het IPO en de afzonderlijke provincies.

4.10 Herziening adviesorganenstelsel

Eind juni 1994 vroeg de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij aan het Bosschap advies inzake een voorontwerp van een wetsvoorstel met betrekking tot de herziening van het stelsel van adviesorganen (de zogenaamde woestijnwet). Dit wetsvoorstel houdt in dat alle vaste colleges van advies, als bedoeld in artikel 79 van de Grondwet, op 1 januari 1997 ophouden te bestaan. Na 1 januari 1997 zal een afgeslankt stelsel worden ingericht met adviesorganen per zogenaamde beleidscluster.

De keuze van één adviesorgaan per beleidscluster had de instemming van het Bosschap. Het Bosschap miste een beleidscluster "Inrichting en beheer van het landelijk gebied", waaronder bos, natuur en landschap zouden moeten vallen.

Het landelijk gebied kent, aldus het Bosschap, een volstrekt eigen problematiek en is van een zo grote maatschappelijke relevantie/betekenis, dat een afzonderlijk adviescollege/beleidscluster daarvoor op zijn plaats is. Voor het Bosschap was onderbrenging van bosbouw en natuur onder de beleidscluster "Revitalisering van de stedelijke gebieden" dan ook onaanvaardbaar.

Dit voorontwerp van de wet had verder tot gevolg, dat het Bosschap per 1 januari 1997 zou worden opgeheven van zijn wettelijke adviestaken. Het Bosschap wees erop, dat het daarmee als organisatie van het bedrijfsleven wordt gelijkgesteld met adviescolleges van de rijksoverheid zelf, terwijl bedrijfslichamen als in zekere zin autonome organisaties van het bedrijfsleven ten opzichte van de rijksoverheid een andere positie innemen. Daarbij werd de vraag opgeworpen of het desbetreffende artikel uit het voorontwerp van wet het adviesrecht van het Bosschap, zoals dat steelt op art.108 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie, buiten werking zou kunnen stellen.

Het Bosschap was van oordeel dat de regering over belangrijke voornemens tot wet- en regelgeving aan hem advies zal moeten blijven vragen.

Tenslotte deelde het Bosschap de minister mee, dat het voorstel uit het rapport "Raad op Maat" om advies en overleg te scheiden niet functioneel is. Te verwachten valt, zo werd gesteld, dat beleidsvoorstellen die in de overlegorganen worden ingebracht niet op het gewenste niveau beïnvloedbaar zijn door maatschappelijke organisaties en dat het overleg met hen beperkt wordt tot de uitvoering van het beleid.

4.11 Nederlands Bos Akkoord

Op initiatief van de Stichting Public Relations en Bos (ProBos), die zich richt op versterking van het bos en bundeling van communicatie-activiteiten in de bos- en houtsector met als doelstelling het kweken van begrip voor de maatschappelijke en economische betekenis van het bos in al zijn functies, werd in 1994 een begin gemaakt met de opstelling van een Nationaal Bos Akkoord (N.B.A.). Doel van het op een breed draagvlak rustend N.B.A., waarbij vele organisaties in de bosbouwsector. (waaronder het Bosschap en een aantal ministeries) betrokken zijn, is te komen tot een gezamenlijke actie gericht op bosinstandhouding, bosherstel en bosuitbreiding.

Aan het einde van de verslagperiode was het overleg terzake nog niet afgerond.

5. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

5.1 Bedrijfsuitkomsten in de particuliere bosbouw

Het LEI onderzoekt ieder jaar de bedrijfsuitkomsten uit de particuliere bosbouw. Deze hebben betrekking op geënkquêteerde bosbedrijven met in totaal 26.000 ha bos. Uit het LEI-onderzoek naar de gemiddelde bedrijfsresultaten in 1993 en in 1994 bleek het volgende.

kosten per ha (in guldens)	1993	1994	opbrengsten per ha	1993	1994
Arbeidskosten eigen personeel		95 81	Houtopbrengsten op stam geveld	79 46	69 36
			Totaal	125	105
Werk door derden	103	103	Overige en incidentele opbrengsten	63	50
Werktuigkosten	35	33	Subsidies en bijdragen Bosbijdrage-regeling	77	124
Grond- en hulpstoffen	26	24	(Her)bebossing	47	42
Grond en houtopstand	49	49	Overige	23	19
Beheer, leiding en toezicht	176	164	Totaal	147	185
Overige bedrijfskosten	12	12	Bedrijfsresultaat negatief	161	126
Totaal	496	466	Totaal	496	466

Uit de cijfers blijkt, dat het Nederlandse particuliere bosbouwbedrijf in 1994, evenals in 1993 en trouwens in vele daaraan voorgaande jaren opnieuw verliesgevend was. Het verlies was minder omvangrijk dan in het voorgaande jaar, hetgeen een gevolg was van lagere kosten en iets hogere opbrengsten.

Aan de opbrengstenkant zorgde de nieuwe Regeling functiebeloning bos- en natuurterreinen, in combinatie met de nog uit 1993 overlopende (her)bebossingsregeling, voor een aanzienlijk hoger bedrag aan bijdragen dan in 1993. Dit werd evenwel voor een belangrijk deel teniet gedaan door de daling van de andere opbrengsten uit het bosbedrijf, zoals de houtverkoop.

De bedrijven leden in 1994 gemiddeld een verlies van f 126,- per hectare. Dit betekent een verbetering van f 35,- per ha ten opzichte van het voorgaande jaar (f 161,- per ha). De kostenkant toont lagere arbeidskosten en lagere kosten voor beheer, leiding en toezicht.

De kosten van aan derden uitbesteed werk handhaafden zich op een hoog niveau, ondanks de geringere houtoogst. De houtopbrengsten daalden tot f 105,- per ha, als gevolg van de toen zeer lage houtprijzen. De in 1994 ontvangen bijdragen voor herbebossing waren nog vrij hoog, hetgeen moet worden toegeschreven aan aanvragen uit 1993, het laatste jaar voor de onderdelen "bosaanleg" en "duurzame instandhouding" uit de Regeling bijdragen bos- en landschapsbouw. Per 1 januari 1994 trad de Regeling functiebeloning bos en natuurterreinen daarvoor in de plaats.

Het wegvallen van de herbebossingssubsidie zal - zo verwacht het LEI - in de toekomst het volume van de houtoogst en uiteindelijk het bedrijfsresultaat negatief beïnvloeden.

De bedrijven met meer dan 50 ha bos behaalden in 1994 een iets gunstiger bedrijfsresultaat dan de andere bedrijven. Zij leden gemiddeld een verlies van f 30,- per ha. Dat is een verbetering van f 28,- ten opzichte van 1993. Alleen de grote bedrijven met meer dan 250 ha bos behaalden in 1994 een bescheiden positief resultaat van f 21,- per ha.

5.2 De houtmarkt in 1994

1994: hersteljaar van de crisis van 1993. Zo kan het best de rondhoutmarkt in het verslagjaar worden gekarakteriseerd. Na een aarzelande start in de wintermaanden was er in de loop van het voorjaar en opvolgende zomermaanden sprake van een sterke opleving in de houtmarkt als geheel. Daarvoor waren een aantal oorzaken:

- aantrekkende bouwmarkt;
- groeiende vraag naar embalagehout door aantrekkende economie;
- verminderd rondhoutaanbod door lage prijzen en veranderend bosbeheer (geen herbebossingssubsidie meer);
- groeiende vraag naar celstofhout als gevolg van wereldwijd groeiende vraag naar celstof met bijbehorend sterk prijs-herstel;
- licht verbeterde concurrentiepositie van Nederlands hout door het duurder worden van Scandinavisch hout;
- teleurstellende ervaringen met sommige leveranties van Oosteuropese hout.

Deze bewegingen maakten met elkaar, dat de rondhoutprijzen uit het Nederlandse bos een opwaartse trend te zien gaven, die het hele jaar aanhield.

Aan de groeiende vraag naar hout uit het Nederlandse bos bleek door de bosbeheerder niet zo snel voldaan te kunnen worden zodat de verwerkende industrie versterkt aanvullende partijen rondhout uit vooral Duitsland invoerde.

Een belangrijk positief gevolg van de rondhoutkrapte was, dat de emballage- en palletmarkt in staat bleek in toenemende mate douglas en larikshout te accepteren. Beide soorten waren in die sector voorheen minder gangbaar vanwege hun rode kleur.

Een groeiemarkt van betekenis blijkt er te liggen in de tuinhoutsector: belangrijke hoeveelheden gezaagd Nederlands hout vinden na verduurzaming hun weg naar de particuliere tuin.

Deze ontwikkeling staat bijna haaks op de waterbouw, waar juist in toenemende mate onbehandeld hout wordt gebruikt. Op termijn kan dat een zorgelijke ontwikkeling zijn omdat al na een korte gebruikperiode houtrot zal optreden, waardoor het vertrouwen in hout als bouw materiaal kan worden geschaad. Vooralsnog vinden vooral onbehandeld douglas- en larikspaalhout hun weg naar veel waterwerken.

De aantrekkende economie en de berichten over een grotere houtvoorraad in het Nederlandse bos zorgden voor flinke investeringen in de Nederlandse houtverwerkende industrie. Er wordt daardoor een hogere produktie gehaald in de zagerijen, het langhout wordt beter uitgeponnd, er wordt een betere zaagkwaliteit geleverd en milieutechnisch zijn er grote verbeteringen bereikt in de verduurzamingsindustrie.

Ook in de bosexploitatie heeft de marktopleving geleid tot verdergaande investeringen in oogstmachines en transportmiddelen. Een verminderde beschikbaarheid van vakbekwaam personeel, dat bereid en in staat is om het zware boswerk uit te voeren, is daar mede debet aan.

De groeiende vraag naar "just in time" leveranties en het zo laag mogelijk houden van voorraadkosten doen een groot beroep op de professionaliteit van de exploitatie - en de transport organisatie. Geheel in lijn hiermee komt de meting van het rondhout op uitlossing meer en meer in zwang.

5.3 Houtvoorzieningsplan Ministerie van Economische Zaken

In januari 1994 richtte het Bosschap zich terzake dit plan tot de Ministers van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Economische Zaken en de Vaste Commissie voor Economische Zaken uit de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Het Bosschap pleitte voor:

- bijstelling van het Bosbeleidsplan in de richting van meer duidelijkheid inzake de houtvoorzieningsdoelstelling, zoals geformuleerd in het Houtvoorzieningsplan;
- kwantitatieve onderbouwing van de zelfvoorzieningsdoelstelling in m³ en gewenste boomsoortensamenstelling;
- inzet van hout in de energiesector;
- bevordering van onrendabele dunningen;
- versterking van de houtketen;
- bevordering van automatiseringsprojecten als Houtbank, HOSP en Bosmap;
- invoering van een financiële paragraaf, die immers aan het plan ontbrak.

5.4 Houtvoorziening uit buitenlandse bronnen

In de Overleggroep Houtvoorziening en Houtproductie kwam de notitie: "Concluderende opmerkingen en stellingen over de Nederlandse houtvoorziening uit buitenlandse bronnen" aan de orde.

Het ging om een samenvattend gedeelte uit een notitie die moet uitmonden in het Houtvoorzieningsplan uit buitenlandse bronnen (naast het in het najaar van 1993 reeds verschenen Houtvoorzieningsplan uit binnenlandse bronnen).

In het Houtvoorzieningsplan uit buitenlandse bronnen werd onder andere ingegaan op:

- de actuele situatie met betrekking tot de herkomst van het in ons land geïmporteerde hout;
- de verwachte vraag naar hout in ons land;
- de beschikbaarheid van hout uit het buitenland.

Het Bosschap kon op hoofdlijnen met de notitie instemmen.

Kanttekeningen werden geplaatst bij:

- de beschouwing over de ontwikkelingen van een communautair bos- en houtbeleid mede veroorzaakt door de toetreding van Oostenrijk en de Scandinavische landen;
- het ontbreken van een passage over de betekenis van het inlands hout, in het licht van de geschetste ontwikkelingen ten aanzien van de wereldhoutmarkt;
- de relatie tussen de houtproductie in Nederland, de discussie over duurzaam bosbeheer en een daaraan verbonden certificeringssysteem;
- het wellicht nog te optimistisch geschat beeld van de bevolkingsexplosie in de wereld.

5.5 Houtoogststatistiek en Prognose oogstbaar hout (HOSP) en houtmarktontwikkeling

Mede door een financiële bijdrage van het Bosschap wordt sinds 1988 een inventarisatie van de houtoogst uitgevoerd. Uit deze inventarisatie blijkt dat de laatste jaren door lage houtprijzen de houtexploitatie afneemt bij een gelijkblijvende aanwas van hout. Doordat de aanwas in toenemende mate niet wordt geoogst neemt de staande houtvoorraad toe. De houtoogst bedraagt thans 43% van de jaarlijkse aanwas. Het wegvallen van de herbebossingssubsidie leidt ertoe dat de oogst uit eindkap sinds 1993 is gedaald van 23% tot 7% van de totale oogst. De houtoogst komt dus in toenemende mate uit dunningen. Van de totale hoeveelheid geveld hout bleef in 1988 14% en in 1993 21% in het bos liggen. De houtvoorraad in het Nederlandse bos, zo blijkt hierboven, neemt alsmaar toe. Dit is uit een oogpunt van vervulling van natuur- en houtproductiefunctie ongewenst. De afnemende houtoogst leidt daarnaast tot verlies aan inkomsten en werkgelegenheid en verder tot verlies aan producten en afzet van inlands hout. Het Bosschap voerde hierover overleg met de Ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en van Economische Zaken. Daarbij werd afgesproken dat, wanneer de komende jaren de geconstateerde ontwikkelingen van structurele aard blijken te zijn en de consequenties ervan nadelig worden geacht voor bosbeleid en economie, extra maatregelen zullen worden overwogen.

Mede naar aanleiding hiervan werd in het kader van het Overlevingsplan Bos en Natuur voor het jaar 1995 (zie 4.4) eenmalig een financiële bijdrage toegekend voor het bessen van bosopstanden, met als doel een vitaliteitsbevordering door middel van dunningen.

5.6 Oprichting houtbank

In de Overleggroep Houtvoorziening en Houtproductie (OHH), waarin ook het Bosschap participeert, werd besloten onderzoek te verrichten naar de vraag of een houtbank de handelsfunctie kan bevorderen en aldus een positieve bijdrage aan het bedrijfsresultaat kan leveren.

Door de Stichting Bos en Hout is daartoe in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken een onderzoek verricht. Het resultaat is in overleg met een begeleidingsgroep tot stand gekomen. Het onderzoek had een verkennend karakter. De begeleidingsgroep adviseerde de verkenning te laten volgen door een haalbaarheidsstudie.

Uit de studie blijkt dat een houtbank alleen bestaansrecht heeft als hierdoor het netto-verkoopresultaat van de verkoop van rondhout door de primaire producent, de bouseigenaar, verbeterd c.q. niet verder afneemt. In theorie valt dat te bereiken door middel van:

- hogere houtopbrengsten door meer hout te verkopen of het hout tegen een hogere prijs te verkopen;
- vergroting van de toegevoegde waarde van het te verkopen produkt, d.w.z. leveren van (rond)hout inclusief een aantal diensten;
- verlaging van de exploitatie-kosten.

Vertrekpunt is dat de houtbank een volwaardige handel(aar)sfunctie moet vervullen.

Voor de opzet van een houtbank bestaan in principe drie opties:

- a. de houtbank beperkt zich tot het vakkundig inventariseren naar kwaliteit en kwantiteit van het rondhout dat de eigenaar wil verkopen;
- b. naast de inventarisatie verzorgt de houtbank het op regionale schaal bundelen en verkopen van dit hout;
- c. gelijk aan optie b, maar de verkoop heeft plaats door één landelijk werkende verkoper.

Het bestuur van het Bosschap onderschreef in de verkennende studie de gevolgde aanpak. Gestart moet worden met optie a, waarna kan worden doorgesloopt naar optie b en op lange termijn wellicht zelfs naar optie c.

Uitgangspunt dient steeds te blijven: verbetering van het bedrijfsresultaat.

Naar verwachting zal de houtbank in elk geval een stimulerend effect hebben op de verkoop van hout. Het zal tot verruiming van de afzetmogelijkheden leiden. Verder zal het activiteitsniveau in het bos toenemen.

Het bestuur van het Bosschap besloot dit standpunt in de OHH uit te dragen.

5.7 Versterking Nederlandse houtketen

In zijn reactie op het Bosbeleidsplan constateerde het Bosschap dat dit plan niet is gebaseerd op de te verwachten economische situatie in de bosbouw voor de komende 5 à 10 jaren. In het kader van een overbruggingsstrategie heeft het Bosschap toen tezamen met andere organisaties een drietal voorstellen uitgewerkt. Eén daarvan betrof het voorstel "Keten-aanpak in het kader van het Houtvoorzieningsplan en het Bosbeleidsplan".

Vanuit het Ministerie van Economische Zaken werd voor deze materie interesse getoond en was men bereid een financiële bijdrage te verlenen voor een verkenning van deze problematiek in de vorm van een signaleringsstudie. Deze studie werd door de Nederlandse Herstructurerings Maatschappij (NEHEM) in overleg met het Bosschap verricht, onder de titel: "Versterking van de Nederlandse Houtketen".

Het bestuur van het Bosschap stemde in met de uitkomst van de studie en toonde zich tevreden met de aandacht die de overheid voor deze problematiek heeft.

5.8 Gebruik vernieuwbare grondstoffen: hout

Onder auspiciën van het Milieuberaad Bouw werd een projectplan opgezet met als titel: "Gebruik vernieuwbare grondstoffen: Hout". Het project zal in 1995, vergeleken met 1990, moeten leiden tot een stijging van het gebruik van niet-tropisch hout in de bouw met 20%. Het project bevat een plan van activiteiten, toebedeeld aan actoren en gericht op de realisatie van de gestelde taak, alsmede een methode van monitoring daarvan. Het Bosschap participeert in de projectgroep terzake.

In het najaar van 1994 besprak de projectgroep een concept-plan van aanpak. In dit plan van aanpak komen onder andere aan de orde: doelstelling van het project, verkenning en afbakening werkgebied, fasering en werkzaamheden.

De doelstelling richt zich op het verwerven van inzicht in de knelpunten en randvoorwaarden voor de haalbaarheid van de bovengenoemde taakstelling, met als doel te komen tot afspraken over de uitvoering van maatregelen en de toepassing daarvan.

Bij de verkenning en afbakening van het werkgebied gaat het om verruiming van toepassingen van hout in de bouw. Daarbij gaat het vooral om woningbouw: nieuwbouw en (in mindere mate) renovatie/groot onderhoud.

De fasering en werkzaamheden tonen het volgende beeld:

- fase 1: selectie van prioritaire acties;
 - inventarisatie van kansen en belemmeringen voor toepassingen van hout in de bouw;
 - selectie prioritaire maatregelen en voorwaarden;
 - rapportage en resultaten;
- fase 2: plan van activiteiten; met creëren draagvlak, flankerende maatregelen, etc.

Aan de hand van het plan van aanpak werden in de laatste maanden van het verslagjaar de eerste activiteiten gestart.

5.9 Algemene voorwaarden voor de verkoop van rondhout

Vanaf 21 september 1994 gelden in de Nederlandse bosbouw de algemene voorwaarden voor de verkoop van rondhout, zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur van het Bosschap en zijn gedeponneerd bij de arrondissementsrechtbank in Utrecht onder aktenummer 149/94.

Deze algemene voorwaarden vervangen de tot dan geldende algemene voorwaarden van het Staatsbosbeheer en de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren.

Met deze voor de gehele bosbouwsector geldende voorwaarden is in belangrijke mate uniformiteit bereikt in de contractuele relatie tussen verkopers en kopers van rondhout in de gehele bos- en rondhoutsector.

6. BELASTINGEN

6.1 Wijziging vermogensbelasting inzake Natuurschoonwet landgoederen (NSW) en bossen

a. NSW

Voor landgoederen in de zin van de Natuurschoonwet 1928 geldt vanaf de invoering van de Wet op de Vermogensbelasting 1964 een gefacilieerd regime.

Werden landgoederen eerst gewaardeerd naar hun bestemmingswaarde of op de helft daarvan indien ze waren opengesteld voor het publiek, later werd die norm verlaagd.

In 1990 werd de waarde bij openstelling op nihil gesteld en bij niet-openstelling op de helft van de bestemmingswaarde.

Op verzoek van het Bosschap werd met ingang van 1 januari 1994 in artikel 8 lid 1 onder c van de Wet op de Vermogensbelasting een vrijstellingsbepaling ingevoerd luidende dat tot de bezittingen van een belastingplichtige niet behoren op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoederen.

De wetswijziging hield in, dat met ingang van 1 januari 1994 eigenaren van zowel opengestelde als niet opengestelde Natuurschoonwetlandgoederen vrijstelling van vermogensbelasting genieten.

Daarmee vervalt althans voor de vermogensbelasting het begrip bestemmingswaarde in de NSW.

Tijdens in september 1994 met de Staatssecretaris van Financiën gevoerde overleg werd door het Bosschap voorgesteld om ook een financiële reserve tot onderhoud en verbetering van een landgoed vrij te stellen van vermogensbelasting.

Dit zou kunnen door in artikel 8 lid 1 onder e van de Wet op de Vermogensbelasting te bepalen, dat op verzoek van een belastingplichtige mede worden vrijgesteld tot het landgoed behorende vermogensrechten, mits het aldus vrijgestelde vermogen hoofdzakelijk bestaat uit onder de Natuurschoonwet 1928 gerangschikte goederen. Van een dergelijke wetstoepassing kan, aldus het Bosschap, een krachtige impuls uitgaan ten gunste van natuur en bos.

Dit verzoek was ultimo 1994 nog bij het Ministerie in beraad.

b. Bossen

In het kader van het initiatief-wetsvoorstel van de kamerleden Vreugdenhil en Vermeend inzake vrijstelling vermogensbelasting van ondernemingsvermogen was tevens op verzoek van het Bosschap een voorstel inzake vrijstelling opgenomen voor bossen.

Dit voorstel werd door de Tweede Kamer aanvaard, hetwelk betekent dat met ingang van 1 januari 1995 bossen, in dit geval bosterreinen van tenminste 5.000 m² groot en 30 meter breed, zijn vrijgesteld van vermogensbelasting.

6.2 De fiscale groenregeling

Op 13 juli 1994 trad de fiscale groenregeling in werking. Deze wet - voortvloeiend uit een initiatief-wetsvoorstel van de kamerleden Vermeend, Melkert en Van der Vaart - bevat onder meer een optieregeling in het kader van de bosbouwvrijstelling (artikel 8 lid 1 onder a en lid 2 Wet IB) en een regeling (artikel 26 Wet IB) gericht op het bevorderen van beleggingen en investeringen in het belang van de bescherming van het milieu, waaronder natuur en bos (de eigenlijke fiscale groenregeling).

a. De optieregeling

De optieregeling waarvoor het Bosschap vele jaren had gepleit biedt degene die het bosbedrijf uitoefent de mogelijkheid om exploitatieverliezen op het bosbedrijf in mindering te brengen op het fiscaal onzuiver inkomen conform de Wet Inkomstenbelasting en verlaagt daarmee het belastbaar inkomen.

In feite heeft degene die het bosbedrijf uitoefent nu de keuze tussen de bosbouwvrijstelling (onbelaste sfeer) en de optieregeling (belaste sfeer).

De inhoud van de optieregeling in de bosbouwvrijstelling kan in het kort als volgt worden samengevat: op schriftelijk verzoek van de beseigenaren, waarop door de inspecteur van belastingen bij voor bezwaar vatbare beschikking wordt beslist, blijft de bosbouwvrijstelling voor een termijn van tenminste 10 jaar tot wederopzegging buiten toepassing. Een hernieuwd verzoek wordt niet eerder dan tien jaren nadat de bosbouwvrijstelling weer van toepassing is geweest ingewilligd. Deelnemen aan de optieregeling betekent ook dat de waarde van de tot het bosbedrijf behorende bezittingen bij het begin en bij het einde van de belaste periode wordt gesteld op de waarde in het economisch verkeer.

b. De fiscale groenregeling

De eigenlijke fiscale groenregeling (artikel 26 Wet Inkomstenbelasting) beoogt voor particulieren, die voordelen uit vermogen dat zij beleggen via aangewezen kredietinstellingen in projecten die in het belang zijn van de bescherming van een goed leefmilieu, waaronder natuur en bos, niet te belasten met inkomstenbelasting.

De door de Minister van Financiën aan te wijzen kredietinstellingen moeten kredietinstellingen zijn als bedoeld in de Wet Toezicht Kredietwezen 1992 of beleggingsinstellingen als bedoeld in de Wet Toezicht Beleggingsinstellingen 1990.

De regeling kent twee uitvoeringsregelingen, te weten: de regeling aanwijzing van groene instellingen en de regeling groenprojecten.

Op 28 september 1994 wendde het Bosschap zich terzake deze (toen nog concept) regelingen tot de Staatssecretaris van Financiën. Gepleit werd onder meer voor vereenvoudigde wetstoepassing door invoering van een bepaling dat ieder NSW-landgoed, al dan niet ingebracht in een NV of BV, als project in de zin van de regeling wordt aangemerkt. Verder werd een minder strakke formulering van het begrip project vermogen in de concept-regeling aanwijzing groenprojecten voorgesteld.

6.3 Overige fiscale aangelegenheden

Tijdens de verslagperiode werd met het Ministerie van Financiën overleg gevoerd inzake vrijstelling van overdrachtsbelasting bij verkrijging door natuurlijke personen van NSW-landgoederen (wetsvoorstel in voorbereiding), bespoediging afdoening NSW (her)rangschikkingsaanvragen en voorkoming van een verhoging van het BTW-tarief op siergewassen, waaronder bosplantsoen in Europese-Unieverband. De in Europese Unie-verband aangekondigde BTW-verhoging kon, dankzij een gecombineerde actie met andere belanghebbende organisaties uit het bedrijfsleven, worden voorkomen.

De snelle afdoening van de NSW-aanvragen, zo bleek, is afhankelijk van de in te zetten capaciteit op de betreffende Ministeries (streefdatum beslissing op alle aanvragen uiterlijk per april 1995).

7. SOCIALE AANGELEGENHEDEN

7.1 C.a.o.-aangelegenheden

a. Lonen

In de verslagperiode gold de c.a.o. voor de particuliere bosbouw met als looptijd 1 maart 1993 tot en met 28 februari 1995. Op basis van deze c.a.o. werden op 4 juli 1994 de tijdlonen in de particuliere bosbouw met 0,8% verhoogd in verband met prijscompensatie.

Met ingang van 2 januari 1995 werden de alsdan geldende lonen in verband met prijscompensatie verhoogd met 1,5%.

b. Verspreiding c.a.o.-publicaties

Via het secretariaat van het Bosschap worden veel c.a.o.-circulaires en c.a.o.-boekjes toegezonden aan individuele aanvragers.

Besloten werd om daarvoor aan niet bij het Bosschap geregistreerden vanaf 1995 een vergoeding te vragen van f 25 per c.a.o.-tijdvak.

c. SAZAS

Sinds 1 januari 1994 functioneert het SAZAS-aanvullingsfonds.

Daarmee werd het zogeheten "ziektewet-gat" voor een belangrijk deel gerepareerd. Het fonds is door c.a.o.-partijen in het leven geroepen en de uitvoering is ondergebracht bij het Gezamenlijk Uitvoeringsorgaan (GUO).

d. Onderbrekingsregeling

Door een wijziging in de Werkloosheidswet wordt de onderbrekingsregeling voortaan vanaf 1995 geheel gefinancierd uit het Wachtgeldfonds ten laste van de bedrijfstak zelf.

In een daartoe ingestelde werkgroep van het bedrijfsleven en de bedrijfsvereniging GUO werd overlegd over aanpassing van de bestaande onderbrekingsregeling. Vanwege de vele raakvlakken met andere onderdelen van de arbeidsvoorwaarden in de sector was het niet mogelijk om voor de winterperiode 1994-1995 tot een voorstel te komen dat opnieuw - zoals de oude onderbrekingsregeling - door alle c.a.o.-partijen in de agrarische sector, waaronder de bosbouw, gedragen wordt. Daarbij was het voortbestaan van de huidige categorieën losse en vaste dienstverbanden en premies voor de Werkloosheidswet uitgangspunt.

Vooruitlopend op het loonoverleg van begin 1995 werd in een daartoe ingestelde werkgroep bezien op welke wijze er voor de onderbrekingsregeling betaalbare alternatieven zijn.

e. Bedrijfsspaarregelingen

Sedert vele jaren kent de c.a.o. voor de particuliere bosbouw een bepaling over de premiespaarregeling (artikel 40).

Met ingang van 1 januari 1994 werden in verband met fiscale faciliteiten de bedrijfsspaarregelingen voor werknemers gewijzigd. De wijzigingen betroffen onder andere de premie-spaarregelingen en de spaarloonregeling.

De lopende c.a.o. voor de particuliere bosbouw kent een gepremieerde spaarregeling die, althans waar het de premie betreft, minder gunstig is voor deelnemers dan de nieuwe wettelijke premie-spaarregeling met ingang van 1 januari 1994.

Voor bedrijven die vallen onder de werkingssfeer van de c.a.o. voor de particuliere bosbouw werd het op verzoek mogelijk gemaakt nog tijdens de looptijd van deze c.a.o. 1993-1995 toestemming te verkrijgen om met ingang van 1 januari 1995 de nieuwe, voor werknemers gunstiger, premiespaarregeling te kunnen toepassen.

De Hoofdafdeling Sociale Zaken verleende toestemming, onder voorwaarde dat de werknemer zich schriftelijk accoord heeft verklaard met de aanvang van de nieuwe premiespaarloonregeling.

Dit gold vooral voor die bedrijven die de spaarloonregeling willen invoeren omdat die regeling vergaande consequenties heeft voor de pensioengrondslag, alsmede de ZW-, WAO- en de WW-uitkeringen van de werknemer.

f. Overleg inzake verbreding en verdieping der c.a.o. voor de particuliere bosbouw

In 1994 werd binnen de Hoofdafdeling Sociale Zaken van het Bosschap overleg gevoerd over de verbreding en verdieping der c.a.o. voor de particuliere bosbouw.

Verbreding is dan uitbreiding van de werkingssfeer der c.a.o. naar organisaties die deze c.a.o. nog niet toepassen. Verdieping van de c.a.o. is uitbreiding van de werkingssfeer tot personeel bij organisaties die deze c.a.o. maar voor een deel van hun personeel toepassen, bijvoorbeeld wel voor het terreinpersoneel maar niet voor het administratief en leidinggevend personeel.

7.2 Arbeidsomstandighedenbeleid

Op verzoek van de commissie Arbeidsomstandigheden van het Bosschap werd door een studente aan de Landbouw Universiteit Wageningen een onderzoek verricht naar voorlichting als instrument ter verbetering van arbeidsomstandigheden in de bosbouw.

Uit het onderzoek bleek dat de slechte sociale en economische situatie in de bosexploitatie in belangrijke mate de oorzaak is van slechte arbeidsomstandigheden in de bosbouw. Vooral werd gewezen op de kleine (soms negatieve) marges tussen inkomsten en uitgaven bij aannemers van boswerk.

Op basis van de in het onderzoek geconstateerde feiten en de terzake bij de bedrijven in de sector aangetroffen houding inzake veiligheidsvoorlichting, en dergelijke stelde de commissie Arbeidsomstandigheden vast dat goede controle op de Vrijwillige Erkenningsregeling Bosbouwambachtondernemingen, invoer van Arbo-zorg en samenwerking met STIGAS, voorlichting over Arbo-beleid - primair te richten op werkgevers (inclusief zelfstandigen) - zou leiden tot verbetering. Dit gold ook voor een planmatige aanpak van opleiding, training en bijscholing vanuit het Bosschap, gestimuleerd vanuit het Bosschap door financiële prikkels uit de betreffende bedrijfstakopleidingsfondsen (zoals STOSAS en OO en A-fonds). De terzake gedane voorstellen en adviezen werden door het bestuur overgenomen.

Aan STIGAS (Stichting Arbo-service agrarische sectoren) werd, in verband met sinds 1 januari 1994 in werking getreden wettelijke bepalingen inzake ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid en de daarmee ondermeer verband houdende verplichte risico inventarisatie, opdracht verleend een praktijkproef Arbo-zorg bosbouw op te stellen, gericht op preventieve risico's, op ongevallen en gezondheidsschade voorkomende bedrijfsmaatregelen.

De opgestelde praktijkproef Arbo-zorg in de bosbouw kwam eind 1994 gereed. Tegelijkertijd met de verschijning van het rapport Praktijkproef Arbo-zorg in de bosbouw, dat ter beschikking van de bij het Bosschap aangesloten bedrijven werd gesteld werden de bedrijven geïnformeerd over de mogelijkheid om met een gereduceerd jaartarief deel te nemen aan een raamcontract basispakket Arbo-zorg STIGAS/Bosschap met de volgende onderdelen:

- arbeidshygiënisch/arbeidsgezondheidskundig spreekuur op STIGAS-locatie;
- beschikbaar stellen van instrumenten voor risico-inventarisatie en ziekteverzuimbeleid (verzuimkaart volgens ZOC-model);
- advisering over de uitvoering van risico-inventarisatie;
- het toetsen/evalueren van de door de werkgever en zijn werknemers zelf ingevulde risico-inventarisatie;
- het adviseren op basis van de uitgevoerde risico-inventarisatie;
- bedrijfsbezoek door een STIGAS-medewerker in verband met de hiervoor genoemde diensten;
- advisering bedrijfshulpverlening;
- vragenlijst gezondheidkundig onderzoek (groepsonderzoek).

7.3 Inspectieproject bosbouw

Het in 1993 gestarte inspectieproject van de Arbeidsinspectie werd in 1994 in de districten beneden de grote rivieren voortgezet.

De onderwerpen waaraan aandacht werd besteed waren onder andere de motorkettingzaag, de bosbouwtrekker, de persoonlijke beschermingsmiddelen, de schaftgelegenheid en voorlichting en onderricht over geïsoleerd werken in het bos. Gebleken is dat de afwezigheid van een schaftwagen een veel voorkomende tekortkoming is. Veel werknemers maken daarom gebruik van hun privé auto.

Voor de aanschaf van een nieuwe bedrijfswagen wordt de werkgever een termijn van twee jaar gegeven. Van belang daarbij is dat er onder werknemers weinig animo voor een bedrijfswagen is, vooral vanwege het gevaar dat zij hun kilometervergoeding voor het gebruik van hun privé auto gaan verliezen.

Een tweede belangrijke categorie van tekortkomingen betreft het gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen. De gehoorbescherming ontbreekt nogal eens en de werkkleding wordt vaak slecht onderhouden.

7.4 Bosbouwberoepswedstrijden

Het Bosschap organiseert tezamen met andere organisaties in de bosbouw tweejaarlijkse bosbouwberoepswedstrijden op het gebied van bosarbeid met de motorzaag tussen voerlieden met paarden en tussen chauffeurs met rondhouttransportwagens.

Aan de landelijke finale (28 mei 1994 op Park Berg en Bos te Apeldoorn) gingen regionale voorwedstrijden vooraf. Deze hadden plaats op 9 oktober 1993 in Vessem (regio Zuid) en 30 oktober 1993 in Smilde (regio Noord).

De finale die door ongeveer 2.000 personen werd bezocht werd omlijst door een vakbeurs, waarop organisaties en bedrijven uit de wereld van bos- en natuurbeheer, de handel in machines, gereedschappen en bosbouwkleding, alsmede de rondhouthandel en rondhoutverwerkingbedrijven acte de présence gaven.

8. BOSBOUWAMBACHTEN

8.1 Veldcontrole bij aannemers van boswerk

Het overleg met de bedrijfsverenigingen GUO en GAK en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij met betrekking tot veldcontrole bij aannemers van boswerk kon in de loop van 1994 worden afgerond met de aanvaarding door het bestuur van het Bosschap van het terzake door GUO en GAK opgestelde veldcontroleplan. De controle, die zich uitstrekt tot alle aannemers (erkende en niet erkende) van boswerk, heeft tot doel de bestrijding van grijs en zwart werk in de sector.

De veldcontrole, die mede dankzij een financiële bijdrage van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in het najaar van 1994 van start ging en die bestaat uit controle op de werkplek, uit te voeren door controleurs van bovengenoemde bedrijfsverenigingen, is in feite een aanvulling op de reguliere looncontrole in administraties door deze bedrijfsverenigingen, welke immers voortvloeit uit hun wettelijke taak in het kader van de uitvoering van de sociale verzekeringswetten.

Het gaat bij de veldcontrole om een extra, niet tot de normale controlepraktijk van die bedrijfsverenigingen behorende, werkplekcontrole.

De veldcontroleur gaat daarbij na of het boswerk van bedrijven wordt uitgevoerd door personeel dat voorkomt in de administratie van de bedrijven en of dat personeel niet bijvoorbeeld werkt met behoud van uitkering.

Bovendien signaleert de veldcontroleur of het aangetroffen boswerk door niet erkende bedrijven wordt uitgevoerd en of arbeidsveiligheidsregels worden nageleefd.

Ultimo 1994 waren nog geen controle-uitkomsten over het eerste controle-tijdvak beschikbaar.

9. ONDERWIJS EN ONDERZOEK

9.1 Toekomst bosbouwonderwijs aan de Landbouw Universiteit Wageningen (LUW)

In 1993 werd op bestuursniveau overleg gevoerd tussen de Landbouw Universiteit Wageningen en het Bosschap over de betekenis van de studierichting Bosbouw en het functioneren van de vakgroep Bosbouw in het licht van het leerstoelenplan van deze universiteit.

Mede naar aanleiding daarvan heeft het College van Bestuur van de Landbouw Universiteit Wageningen een structuurcommissie ingesteld die een advies opstelde over de toekomst en inrichting van het bosbouwonderwijs. In deze commissie was ook het Bosschap vertegenwoordigd.

De commissie adviseerde het College van Bestuur van de Landbouw Universiteit Wageningen om een nieuwe studierichting Bosbouw en Natuurbeheer in te stellen en een leerstoel Bosteelt en Bosbeheer en een leerstoel Bos en Maatschappij onder te brengen in één vakgroep bosbouw.

Tevens stelde de commissie voor de vakgroep te plaatsen in de sector "landinrichting en milieu". De commissie adviseerde het college hiervoor een herstructurering, eventueel gekoppeld aan een reorganisatie, in gang te zetten.

Over deze voorstellen berichtte het Bosschap het College van Bestuur dat daarmee kon instemmen, in het bijzonder voor wat betreft het criterium van de nieuwe studierichting bosbouw en natuurbeheer.

Feitelijke beslissingen hierover zijn in het verslagjaar niet genomen.

9.2 LOBAS

De instelling van de Landelijke Organisatie Beroepsopleidingen in de Agrarische sectoren (LOBAS), waarin ook het leerlingstelsel voor bosbouw, natuurbeheer en cultuurtechniek opging, kreeg in 1994 haar beslag.

LOBAS is het samenwerkingsverband van het bedrijfsleven en het beroepsonderwijs, opererende binnen het wettelijk kader van de Wet op het Cursorisch Beroepsonderwijs.

Het Bosschap participeert binnen LOBAS in de sectorcommissie groene ruimte, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven (werkgevers en werknemers) en de onderwijswereld.

Binnen LOBAS wordt vooral veel aandacht geschonken aan kwaliteitshandhaving en kwaliteitsverbetering van het beroepsonderwijs (zie onder 4).

9.3 Kaderregeling bedrijfstaksgewijze scholing (K.B.S.)

Het Centraal Bureau voor de Arbeidsvoorziening (C.B.A.) kondigde in september 1994 een wijziging van de bekostigingsregelingen inzake het leerlingstelsel aan, die ook van belang is voor bedrijven en hun personeel die deelnemen aan het leerlingstelsel bosbouw, natuurbeheer en cultuurtechniek.

De nieuwe regeling, de Kaderregeling Bedrijfstaksgewijze Scholing (K.B.S.), die een aantal bestaande regelingen, zoals de Bijdrageregeling Vakopleiding Leerlingwezen, vervangt, kent 3 componenten, te weten:

- a. landelijke activiteiten, gericht op vormgeving of versterking van de scholingsstructuur van de bedrijfstak;
- b. bevordering van instroom in en verhoging van het rendement van leerlingwezen-opleidingen, met daaraan gekoppeld een instroompremie per leerling;
- c. scholing van werklozen via leerlingwezen-opleidingen in gemeenschappelijk verband (GOA's).

Eén en ander hield voor het Bosschap in dat door het Bosschap een scholingsplansector bos- en natuurterreinbeheer werd opgesteld, terwijl tevens ten behoeve van KBS-deelneming van de sector een extra beslag op Bosschapsmiddelen ten behoeve van het leerlingstelsel nodig werd.

De KBS-regeling gaat in 1995 van start.

9.4 Beroepsopleidingen en kwalificatiestructuur

In het kader van een door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij gestart project inzake herschikking opleidingen groene sector kwam in 1994 het Overzicht Diploma's en Certificaten (ODC 94) tot stand, waarin de voor het beroepsonderwijs geldende opleidingskwalificaties voor de diverse beroepsbeoefenaren, zoals beginnend beroepsbeoefenaar (niveau II), zelfstandig beroepsbeoefenaar (niveau III) en kaderfunctionaris, respectievelijk specialist (niveau IV), zijn neergelegd.

De Onderwijscommissie van het Bosschap kwam tot de conclusie dat in dit ODC 94 bosbouw en natuurbeheer onvoldoende herkenbaar waren. Hierover werd overleg gevoerd met de Directie Landbouwonderwijs van het Ministerie. Dit overleg leidde tot een uitnodiging aan het Bosschap om nadere voorstellen met betrekking tot de gewenste diplomalijnen voor bosbouw en natuurbeheer uit te werken en deze via LOBAS in te brengen.

Met de formulering van de nadere voorstellen werd eind 1994 een begin gemaakt.

9.5 Wet Educatie Beroepsonderwijs

Naar aanleiding van het wetsvoorstel Educatie Beroepsonderwijs, dat in 1994 in de Tweede Kamer ter behandeling lag en dat de Wet op het Cursorisch Beroepsonderwijs moet vervangen, wendde het Bosschap zich in september tot de Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in de Tweede Kamer. Gepleit werd voor een goede verantwoordelijkheidsverdeling tussen de beleidsinstanties op onderwijsgebied en het bedrijfsleven met een belangrijke rol daarbij voor LOBAS. Bezwaar werd aangetekend tegen de in het wetsvoorstel opgenomen systeem van output-financiering, waarbij de omvang van de geldstroom gerelateerd wordt aan de instroom van leerlingen. Dit systeem, aldus het Bosschap, past niet in het agrarisch beroepsonderwijs.

Gevreesd werd voor niveauverlaging en een negatieve selectie van leerlingen.

Tenslotte werd invoering van de in het wetsvoorstel neergelegde kwalificatiestructuur ontraden, gezien de gevorderde staat waarin de kwalificatiestructuur in het landbouwonderwijs reeds was ingevoerd (zie onder 4), welke immers aansluit op bestaande Europese regelgeving.

9.6 Het bosbouwkundig onderzoek

In 1993 heeft op Bosschapsbestuursniveau een gesprek plaatsgehad met de directie van het IBN-Dorschkamp.

Van de zijde van het Bosschapsbestuur werd daarbij zorg geuit over het voortbestaan en het belang van het bosbouwonderzoek bij het IBN. In het vervolg hierop werd door het Bosschap in de vorm van de notitie "De praktijkrelevante Bosbouwonderzoeksvraagstukken" aangegeven welke onderzoeksvraagstukken volgens de terreinbeheerders en de bosbedrijven relevant zijn.

De notitie was gebaseerd op een Bosschapsenquête onder terreinbeheerders met als doel de onderzoeksvraagstukken die de praktijk relevant acht te inventariseren en de prioriteit ervan vast te stellen.

Deze notitie werd het uitgangspunt waaraan door het IBN-Dorschkamp het bestaande onderzoekprogramma is getoetst aan de praktijkbehoefte.

Hierover is door het IBN een rapport opgesteld, getiteld: "Verkenning, vraag en aanbod bosbouwkundig onderzoek". Een commissie, waarin ook het Bosschap zitting had, heeft de totstandkoming van de rapportage begeleid.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de thema's functioneren bos-ecosystemen en bosinstandhouding relatief goed aansluiten bij de onderzoeksbehoefte. Dit geldt nauwelijks voor de thema's beheer van bossen en bosbedrijfsvoering en in het geheel niet voor de thema's functieervulling, selectie en bosbeleid.

In het vervolgtraject zal in overleg met de Directie Wetenschap en Kennis en de Directie Natuurbeheer van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij worden bevorderd dat deze op de praktijk gerichte bijstelling van het bosbouwkundig onderzoek erkend wordt en prioriteit krijgt bij de, zoals in het Bosbeleidsplan werd aangegeven intensivering van het bosbouwkundig onderzoek.

10. STICHTING INFORMATIEVOORZIENING BOSBOUW (STIBOS)

Door het Bosschap wordt substantieel bijgedragen in de exploitatiekosten van STIBOS. Doel van deze stichting is het bevorderen van een doelmatige automatisering van de verwerking van technische en economische gegevens van de bosbouwsector en in het bijzonder de bosbedrijven.

STIBOS werd in 1988 opgericht. In de beginjaren lag het accent op het bevorderen van uniform gegevensgebruik. Informatiemodellen werden uitgewerkt om als basis voor uniforme definities (d.w.z. standaards) voor programmatuur (software) te dienen. Deze benadering bleek te hoog gegrepen en niet goed uitvoerbaar.

In 1993 werd besloten tot een beleidswijziging. De stichting ging zich vooral richten op het ontwikkelen van software voor het bos- en natuurbeheer onder de produktnaam Bosmap.

De eerste versie hiervan kwam in 1994 op de markt en werd enthousiast ontvangen. Hiermee bleek STIBOS zich te hebben ontwikkeld tot een erkende vraagbaak op het gebied van software voor de bosbouw. Duidelijk werd ook dat de basis van STIBOS te beperkt zou blijven om voldoende kritische massa te bereiken, nodig om de gewenste continuïteit te kunnen garanderen. Mede op verzoek van het Bosschap werd in 1994 door de Ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en van Economische Zaken, de Stichting Bos en Hout, het IBN-DLO en STIBOS zelf gezocht naar een versterking van de positie van STIBOS. Door een extern bureau werd daartoe een voorstel ontwikkeld. De essentie ervan is dat de activiteiten verbreed zouden dienen te worden door het samenvoegen van STIBOS en HOSP in een op te richten Stichting Bosdata (HOSP is Houtoogststatistiek en Prognose oogstbaar hout). Hierdoor wordt bereikt dat een effectief gebruik kan worden gemaakt van beschikbare bronnen en middelen. Verdere groei kan daarop worden gebaseerd.

Aan de financiers van STIBOS en HOSP is gevraagd of zij in principe hiermee zouden kunnen instemmen. Het Bosschap en de andere financiers hebben eind 1994 hiertoe hun toezeggingen gedaan.

11. RUIMTELIJKE ORDENING EN GRONDGEBRUIKSZAKEN

11.1 Ontwerp-Natuurbeschermingswet

Naar aanleiding van het wetsvoorstel houdende "nieuwe regelen ter bescherming van natuur en landschap" (Natuurbeschermingswet) wendde het Bosschap zich op 17 maart 1994 tot de Vaste Commissie voor Landbouw en Natuurbeheer der Tweede Kamer.

In zijn reactie wees het Bosschap erop, dat toepassing van de huidige Natuurbeschermingswet (NBW) op bos problematisch is en in de bosbouwsector, vooral bij boscigenaren, nogal wat weerstand heeft opgeroepen. Om herhaling in de toekomst te voorkomen, vroeg het Bosschap aandacht voor de volgende aspecten.

Het instrument van de NBW dient eerst na zorgvuldige overweging en afweging te worden ingezet. Daarbij moet duidelijkheid bestaan over de reikwijdte van dit instrument. In dat kader werd geconstateerd dat het complementariteitsbeginsel ("niet regelen wat elders al geregeld is") en de daarmee tot nu toe in de wet opgenomen beperkende bepaling met betrekking tot de toepassing van de NBW in het wetsvoorstel is komen te vervallen.

Het Bosschap wees erop, dat dit er niet toe mag leiden, dat een zorgvuldige afstemming van de NBW met andere wet- en regelgeving (en waar het de bossen betreft in het bijzonder met de Boswet) achterwege blijft.

Geadviseerd werd in de wet een bepaling op te nemen, waaruit blijkt, dat toepassing van de NBW op bossen zich zou moeten beperken tot die bossen, waarvan de bescherming niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is geregeld. Selectie met betrekking tot de aanwijzing van natuurmonumenten en systematiek ten aanzien van de toepassing van de wet zullen afgewogen moeten plaats hebben.

Dat betekent dat ontwikkeling van selectie-criteria ten aanzien van het begrip natuurmonument nodig is, evenals ontwikkeling van een systeem bij de aanwijzing van gebieden en afstemming van het volume van aanwijzingen op de aanwezige financiële middelen.

In aanwijzing van natuurmonumenten door de provincie zag het Bosschap niet veel. Provincies zouden wel de voordrachten tot aanwijzing van natuurmonumenten dienen te doen en eventueel daarbij prioriteiten aangeven. Provincies zullen immers veelal ook niet de (extra) financiële middelen hebben die verband houden met de aanwijzing van natuurmonumenten, waarbij zich bovendien mogelijk conflictsituaties met het Rijk zullen kunnen voordoen.

Verder zag het Bosschap niets in aanwijzing van beschermde landschapsgezichten. Deze aanwijzing via de NBW voegt niets toe aan wat nu reeds daartoe is geregeld.

Het Bosschap deed verder suggesties om de belangen van eigenaren/gebruikers beter te waarborgen. Er werd vooral aandacht gevraagd voor de te volgen procedures bij aanwijzing krachtens de NBW en uit de toepassing van de NBW voortvloeiende rechtsgevolgen.

Het Bosschap wees op de noodzaak van een adequate schadevergoedingsregeling en een recht op onteigening/aankoop. Wanneer aan een bedrijf zodanige beperkingen worden opgelegd, dat een redelijke bedrijfsuitoefening welhaast onmogelijk wordt, moet de eigenaar (het recht hebben) verlangen dat zijn bezit door de overheid wordt aangekocht.

11.2 Toezichtsproblematiek

De problematiek van het toezicht in de bossen, natuurterreinen en op landgoederen - eigenlijk in het gehele buitengebied - en de positie daarin van toezichthouders met opsporingsbevoegdheden, vereiste in 1994 de nodige aandacht.

Belangrijke knelpunten daarbij zijn:

- een terugtrekkend politieapparaat in het buitengebied;
- de (sterk) toenemende criminaliteit in het buitengebied;
- sterk uitbreidende wet- en regelgeving op het gebied van natuur en milieu;
- de moeilijke positie van de werkgevers in het privaatrechtelijk toezicht;
- een terughoudend benoemingsbeleid ten aanzien van onbezoldigd ambtenaren van politie.

Voorts worden de toezichthouders en hun werkgevers geconfronteerd met problemen die samenhangen met de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet. Op grond van die wet is namelijk het "Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar" van kracht geworden. Dat houdt in dat alle toezichthouders met een aanstelling als "onbezoldigd ambtenaar van politie" (oap) hun aanstelling kwijtraken en een aanstelling als "bijzonder opsporingsambtenaar" (boa) moeten zien te verkrijgen.

Daarbij dienen zich de volgende problemen aan:

- de boa's moeten voldoen aan hoge aanstellingsvereisten op het punt van theoretische kennis, die deels niet relevant is voor het goed functioneren van toezichthouders in het buitengebied;
- de opsporingsbevoegdheid van de toezichthouders wordt juridisch beperkt tot de "groene wet- en regelgeving" en geografisch tot de gemeente(grens) waarbinnen hun aanstelling is afgegeven;
- de hoge vakbekwaamheidseisen nopen vrijwel alle toezichthouders in bossen, natuurterreinen en op landgoederen tot het volgen van een kostbare opleiding. De kosten zullen vermoedelijk velen ervan weerhouden zo'n opleiding te volgen.

Het Bosschap wendde zich in oktober tot de Minister van Justitie en vroeg op welke wijze het de overheid de helpende hand kan bieden. In een gesprek met het Ministerie van Justitie bleek een aantal problemen wel oplosbaar (en zijn oplossingen inmiddels aangedragen), maar een bijdrage in de kosten van een opleiding van de kant van Justitie behoorde niet tot de mogelijkheden.

In de Stuurgroep Toezicht in Gelderland (waarin ook het Bosschap deelneemt) wordt inmiddels gewerkt aan een tweetal projecten ter verbetering van het toezicht in het buitengebied via de zogenaamde cirkel-methode. Deze bestaat uit een buitenring waarin mensen zonder bevoegdheden, maar wel met enige kennis van zaken, een "oog- en oor- functie" vervullen ten behoeve van boa's. Daarin ligt de middenring met boa's die beperkte bevoegdheden hebben en reageren op signaleringen van de oog- en oormedewerkers. De binnenring bestaat uit politie die actie onderneemt op basis van meldingen van de boa's.

11.3 Beleid en planvorming op provinciaal niveau

Beleid en planvorming op provinciaal niveau vroegen van het Bosschap de nodige aandacht in Groningen, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg.

Groningen

In Groningen ging de aandacht uit naar het ontwerp-streekplan voor die provincie en vooral naar de wijze waarop in dat plan al dan niet planologisch ruimte wordt geboden voor bosaanleg zowel door de overheid als ook - en voornamelijk - door particulieren.

De provincie is voornemens om bosaanleg te concentreren in enkele grote zones. Wie daarbuiten valt en bos wil aanleggen moet via grondruil zien te bewerkstelligen, dat hij binnen (één van) die zones komt te liggen.

Het Bosschap wees de provincie erop, dat het rijksbeleid via het Structuurschema Groene Ruimte en via het Bosbeleidsplan óók voorziet in bosaanleg buiten de door de provincie aangegeven zones. Bovendien heeft concentratie van bosaanleg via uitruil van gronden duidelijk praktische, bedrijfsmatige en financieel-economische bezwaren.

Het Bosschap constateerde, dat uit het streekplan een uiterst terughoudend beleid naar voren komt, dat niet ontvankelijk noch bevorderend is voor (de uitwerking van) nieuw rijksbeleid in de vorm van bosaanleg door particulieren/agrarie'rs. Het plan werpt barrières op en werkt belemmerend.

Dat laatste spreekt vooral ook uit het feit, dat de provincie voornemens is een bosontwikkelingsmaatschappij in het leven te roepen, die moet toezien op de bosaanleg in de aangegeven ontwikkelingszones. Het Bosschap heeft er bij de provincie nadrukkelijk op aangedrongen de bosbouwsector nauw bij (het werk van) die bosontwikkelingsmaatschappij te betrekken. Medio november 1994 heeft het Bosschap in de Statencommissie Ruimtelijke Ordening van de provincie een uitgebreide toelichting op zijn bezwaarschrift gegeven.

De provincie lijkt inmiddels de bereidheid te hebben een wat ruimer beleid ten aanzien van de bosaanleg op landbouwgronden te voeren.

Verder heeft het Bosschap de toezegging gekregen nader bij de bosontwikkelingsmaatschappij te zullen worden betrokken.

Gelderland

Het Bosschap participeert al enige jaren in de Provinciale Boscommissie Gelderland, waarin provincie en vertegenwoordigers van alle geledingen binnen de bosbouwsector constructief met elkaar van gedachten wisselen ter oplossing van problemen en ter ontwikkeling van initiatieven.

Eén van de initiatieven van de provincie in 1994 vormt de Nota "Maatwerk in Groen": een nota over het beheer van bos, natuur en landschap. Het ontwerp voor deze nota is in de Provinciale Boscommissie behandeld.

Het Bosschap vond de opstelling van de nota een goed initiatief. Het moet de basis kunnen vormen voor verder provinciale betrokkenheid bij het beheer van de groene ruimte.

Ten aanzien van de positie van het bos en het bosbedrijf wees het Bosschap erop, dat met een duurzaam bosbeheer en een verantwoorde houtoogst een gezonde economische basis van het bosbedrijf centraal dient te staan. In de onderhavige nota zou duidelijk moeten worden gemaakt hoe de provincie denkt bij te dragen aan verbetering van de economische positie van de bosbedrijven.

Verbetering van de positie van het particuliere bosbezit kan er toe leiden, dat de noodzaak of wenselijkheid van aankoop van particuliere bosbezittingen zich minder doet gevoelen. Dat kan tot flinke besparingen leiden en derhalve tot financiële ruimte op andere delen van het bos- en natuurbeleid.

Uitvoering op provinciaal niveau van het Overlevingsplan Bos en Natuur is van groot belang, gelet op de zorgwekkende vitaliteit van het Gelderse bos, die te lijden heeft van vermisting, verzuring en verdroging.

Het Bosschap achtte het wenselijk, dat de van provinciezijde beschikbare f 0.5 miljoen o.a. wordt ingezet om de eigen bijdrage voor het uitvoeren van EGM-Maatregelen van beseigenaren te verlagen.

In het kader van bedrijfsuitoefening en deregulering wees het Bosschap erop, dat de overheid veel voorwaarden stelt aan de bedrijfsuitoefening door beseigenaren en aan de functievervulling van de bossen, waarvoor geen of onvoldoende middelen beschikbaar worden gesteld. Geconstateerd wordt dat daarentegen de zorgplicht met betrekking tot de bossen, gezien de verzuring en de verdroging, onvoldoende tot resultaten leidt.

Daarom is het Bosschap van oordeel, dat in het kader van de deregulering in de beheerswet- en regelgeving en in de ruimtelijke ordening bijstellingen mogelijk moeten zijn, die leiden tot vermindering van de regelgeving en tot verlichting in de bedrijfsuitoefening.

Tenslotte vroeg het Bosschap aandacht te besteden aan de toezichtsproblematiek. De situatie ten aanzien van een toereikend toezicht in het buitengebied en de benarde positie waarin vele toezichthouders met opsporingsbevoegdheden zich bevinden nopen daartoe.

Utrecht

In januari 1994 nam het Bosschap kennis van het ontwerp-streekplan voor de provincie Utrecht. Ofschoon het plan voor wat betreft de bosbouw/bossen een op hoofdlijnen adequaat ruimtelijk beleid biedt, plaatste het Bosschap toch kanttekeningen bij het plan.

In de zonering voor het landelijk gebied wordt in het ontwerp-plan de tweedeling "multifunctioneel bos" en "bos met accent natuur" opgerekt tot een vierdeling. Het Bosschap wees de provincie erop, dat zo'n vierdeling uit oogpunt van planologische bescherming van de bossen niet nodig is en dat een duidelijk onderscheid tussen bossen in de diverse zones aldus ook minder goed zichtbaar is. Ter illustratie werd daarbij verwezen naar de aanpak in Drenthe en Overijssel, waar weliswaar een vierdeling voor het landelijk gebied wordt gehanteerd, maar waar de bossen in slechts twee van de vier zones worden ondergebracht.

De in Utrecht voorgestelde indeling zal op het niveau van het bestemmingsplan alleen maar leiden tot verdere onduidelijkheid.

In het ontwerp-streekplan wordt met name geïntegreerd bosbeheer gepresenteerd als het instrument ter vervulling van de diverse functies van het bos.

Het Bosschap relativeerde dat en gaf aan dat vervulling van de diverse functies ook met andere vormen van bosbeheer kan worden bereikt. Geïntegreerd bosbeheer beoogt bovenal de diverse functies met elkaar in evenwicht te brengen. Essentieel daarbij is, dat het beheer zoveel mogelijk aansluit bij natuurlijke processen en dat grootschalige ingrepen zoveel mogelijk worden vermeden.

De mogelijkheden tot geïntegreerd bosbeheer hangen overigens sterk af van de situatie in het veld. Het streekplan vormt mede daarom niet het instrument om zich hierover verder uit te spreken, aldus het Bosschap.

Noord-Brabant

In het verslagjaar werd de in 1993 ingezette lijn voortgezet: informatie-uitwisseling en overleg tussen het bosbedrijfsleven en de provincie Noord-Brabant - zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau - werden geïntensiveerd. Daarin stonden vier elementen centraal:

- instelling van structureel overleg tussen de bosbouwsector en de provincie;
- de Handleiding bestemmingsplan buitengebied;
- het standpunt van Gedeputeerde Staten inzake aankoop/verwerving;
- de startnotitie inzake provinciaal bosbeleid.

Eind mei 1994 heeft op het Landgoed Baest te Oostelbeers een gesprek plaats gehad tussen vertegenwoordigers van de bosbouwsector en van de provincie. Eén van de gespreksonderwerpen daarbij was de door de sector gewenste instelling van structureel overleg tussen de provincie en de bosbouwsector, onder meer om redenen van goede communicatie, advisering inzake de bosbouw/bossen door de sector zelf, formulering en uitvoering van provinciaal bosbeleid en noodzakelijke informatie-uitwisseling.

In het overleg met de provincie eind september 1994 is besloten om regelmatig bijeen te komen. Voorshands wordt er maar gestreefd twee keer per jaar te overleggen.

In het jaarverslag over 1993 werd reeds vermeld, dat het Boschap ten onrechte (tegen de gemaakte afspraak in) niet was betrokken bij de opstelling van de Handleiding bestemmingsplan buitengebied. Medio 1994 werd dan ook een uitgebreid commentaar op die Handleiding gegeven, omdat met vele aspecten betreffende de bosbouw/bossen/bosbedrijven geen of in ieder geval onvoldoende rekening was gehouden. De knelpunten zijn evident.

- Bosbouw wordt niet meer als aparte vorm van grondgebruik onderscheiden. Circa tweederde van het Brabantse bosgebied wordt planologisch aangeduid als natuurkerngebied, met een op die bestemming (natuur) toegesneden stelsel van aanlegvergunningen. Andere functies dan die welke betrekking hebben op de natuur en de veelal benodigde bedrijfsmatige aanpak in de bosbouw worden daarbij over het hoofd gezien. Ook wordt niet ingegaan op bosuitbreiding op landbouwgronden.
- Tussen de regels door blijkt, dat de provincie weinig op heeft met de particuliere sector voor wat betreft de instandhouding en ontwikkeling van natuurwaarden (zie ook hierna onder "standpunt aankoop/vererving"). Daarmee wordt deze tekort gedaan.
- Op provinciaal niveau is geen beleid voor landgoederen/buitenplaatsen geformuleerd. De planologische bescherming als eenheid zou moeten worden vertaald in regelgeving, waarbij aan de onderliggende bestemmingen, een flexibele functievervulling, de bedrijfseconomische invalshoek en (cultuur-)historische aspecten voldoende recht wordt gedaan. Eén en ander dient te worden afgestemd op de regelgeving op grond van de Natuurschoonwet.

In het Natuurbeleidsplan voor Noord-Brabant nemen Gedeputeerde Staten een standpunt inzake aankoop en vererving van bossen in.

In een eerder overleg met GS betoogde het Boschap, dat terughoudendheid in aankoop van particulier eigendom op zijn plaats is en dat die aankoop in vele gevallen ook niet noodzakelijk is, zeker wanneer de financieel-economische basis van de bedrijven gezond is. Tijdens genoemd overleg stelde de desbetreffende gedeputeerde evenmin voorstander van aankoop te zijn. De weg van verdere ondersteuning van de particuliere eigenaar zal de provincie echter niet inslaan, met als argumenten:

- de grote geldbedragen die ermee gemoeid zijn;
- de geringere effectiviteit van het te investeren bedrag;
- het ontbreken van garantie voor duurzaamheid.

In het najaar van 1994 ontving het Boschap een concept-Startnotitie provinciaal bosbeleid, met het verzoek daar kanttekeningen bij te plaatsen. Na afstemming met de organisaties in de sector reageerde het Boschap met een aantal opmerkingen.

De kanttekeningen van het Boschap betroffen: duurzame instandhouding van het bosareaal, de functievervulling van de bossen, de bosuitbreiding, het bosbeheer en het bosbedrijf.

Het ziet er maar uit dat met deze startnotitie een wens van het bosbouwbedrijfsleven in vervulling gaat, namelijk dat de provincie een eigen beleid met betrekking tot de bosbouw gaat formuleren. In de startnotitie is de haalbaarheid/wenselijkheid van provinciaal bosbeleid aan de orde en wordt in grote lijnen geïnventariseerd wat de vraagstukken zijn.

Limburg

In het begin van het verslagjaar nam het Boschap kennis van het voorontwerp-streekplan voor Noord- en Midden Limburg.

In zijn reactie op dit voorontwerp beperkte het Boschap zich tot een aantal hoofdlijnen, te weten: aanduidingen bossen in streekplannen, doorwerking van het streekplan, bosfuncties/bosbedrijf/bosbeheer, bosstructuur/bosuitbreiding, verzuuring/verdroging.

Kernpunt van de reactie vormde de opmerking dat bos en bosbouw in het onderhavige voorontwerp teveel zijn benaderd vanuit de invalshoek natuur en dientengevolge teveel zijn beoordeeld vanuit het natuurbeleid. Dit vond het Boschap niet realistisch.

In de zomer van 1994 ontving het Boschap het (bijgestelde) ontwerp-streekplan voor Noord- en Midden Limburg.

Na overleg met vertegenwoordigers van het bosbedrijfsleven in Limburg hebben het Boschap, de regio Limburg van de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren en de Bosgroep Limburg gezamenlijk op dit ontwerp-plan gereageerd.

Op zich is voor wat betreft de bosbouw/bossen sprake van een positief plan met goede intenties, maar er zijn te weinig keuzes gemaakt en er is niet voldoende voorzien in instrumenten en middelen ter uitvoering van het beleid.

Met de aanduiding van de bossen wordt niet aangesloten bij het vigerende rijksbeleid op dat punt. Het merendeel der bossen is namelijk getooid met het predicaat "natuurgebied", waar voor een groot deel in elk geval de aanduiding "bos" op zijn plaats zou zijn geweest en voor een klein deel de aanduiding "bos met accent natuur". Dit laatste overigens alleen daar, waar in de (nog op te stellen gebiedsvisies) is vastgelegd, dat het werkelijk om bos met accent natuur gaat. Zover was het toen nog niet.

Na eerst een groot deel van de bossen te bestemmen als "natuurgebied", probeert de provincie vervolgens via het ruimtelijk beleid allerlei zaken betreffende het beheer van de bossen af te dwingen (zoals geen aanplant van exoten, omvorming donker naaldbos in loofbos, etc.).

Het Bosschap wees erop, dat dergelijke zaken niet via de lijn van de ruimtelijke ordening kunnen worden afgedwongen, maar slechts via het door de eigenaren/beheerders zelf te voeren beheer.

Verder werden in de gezamenlijke reactie kanttekeningen geplaatst bij:

- de door de provincie voorgenomen projectie van zoekgebieden voor recreatieve steunpunten in multifunctionele bossen, wat dat dan ook moge zijn;
- het belang van ruimtelijke aanvullende maatregelen ter bescherming van de bossen tegen schadelijke milieu-invloeden;
- het belang om provinciaal bosuitbreidingsbeleid in de pas te laten lopen met het rijksbeleid terzake.

Tenslotte drongen de organisaties erop aan nadrukkelijk te worden betrokken bij de in het streekplan aangekondigde herziening van de "Handleiding Plannen Buitengebied". Daartoe werden alvast enige richtlijnen in het commentaar op het streekplan aangereikt.

11.4 Beleid en planvorming op gemeentelijk niveau

Het Bosschap nam contact op met diverse gemeenten naar aanleiding van publicatie van voorbereidingsbesluiten in de Staatscourant ter herziening van bestemmingsplannen. Het ging om de gemeenten: Apeldoorn, Boxmeer, Boxtel, Gasselte, Hilvarenbeek, Meerlo-Wanssum, Muiden, Oudenbosch, Pekela en Susteren.

Een reactie op dergelijke voorbereidingsbesluiten vormt voor het Bosschap een goede ingang om zicht te krijgen op ontwikkelingen die bepalend zijn voor de herziening van bestemmingsplannen.

In het verslagjaar reageerde het Bosschap op een aantal voorontwerp-bestemmingsplannen, te weten: Boxtel, Roden, Smilde en de gemeenten in het zogenaamde WARM-project (Woudenberg, Amerongen, Renswoude en Maarn).

Ontwerp-bestemmingsplannen waren aan de orde in de gemeenten: Bathmen, Bixst, Ede, Hellendoorn, Ommen en Raalte. Min of meer vaste aandachtspunten in (voor-)ontwerp-bestemmingsplannen zijn:

- de gewenste aanduidingen/bestemmingen voor bossen : "Bos" (in het algemeen) en "Bos met accent natuur" (in bijzondere, nader afgebakende gevallen);
- het hanteren van aanlegvergunningen; te beperken tot het weren van negatieve externe invloeden en niet te richten op het te voeren/gevoerde beheer;
- voldoende ruimte bij de bouwvoorschriften: eenvoudige voorzieningen/bouwwerken ten behoeve van beheer/onderhoud/functievervulling moeten mogelijk zijn;
- ruimte voor bosaanleg en bosuitbreiding, in overeenstemming met het rijksbeleid terzake.

Wanneer onvoldoende of niet op de opmerkingen van het Bosschap op ontwerp-bestemmingsplannen wordt gereageerd, bestaat de mogelijkheid bij Gedeputeerde Staten van de desbetreffende provincie bedenkingen kenbaar te maken.

In het verslagjaar deed het Bosschap dit ten aanzien van de (inmiddels) vastgestelde bestemmingsplannen van Diepenveen, Ommen, Raalte en Soest.

Bijzondere aandacht en veel tijd vroeg in het verslagjaar de gang van zaken rond de voorbereiding van de herziening van veel bestemmingsplannen in Noord-Brabant.

Zoals reeds in het jaarverslag over 1993 nog kon worden vermeld geschiedt één en ander daar in regionaal verband, waarbij de onderzoek-, inventarisatie- en analysefase uitmondt in een zogenaamde "paraplunota".

In 1994 werd gewerkt aan of is de laatste hand gelegd aan een zestal paraplunota's voor een aantal regio's in de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Door enkele stedenbouwkundige bureaus zijn in het buitengebied van de desbetreffende gemeente inventarisaties gehouden en analyses uitgevoerd, mede gebaseerd op enquêtes, gehouden onder bewoners in het buitengebied. Aldus heeft men diverse sectoren in het buitengebied vrij nauwkeurig in kaart kunnen brengen. Zo niet de bosbouwsector, omdat de eigenaren en beheerders van de bossen meestal buiten de desbetreffende gemeenten wonen.

Het ontbreken aan gegevens over de bosbouw/bossen/bosbedrijven leidde nogal eens tot een onderbelichting van de bosbouw in zogenaamde paraplunota's en vervolgnota's en tot een onjuiste benadering bij vervolgnota's met streefbeelden en hoofdlijnen van beleid.

Het Bosschap heeft daarom in het verslagjaar in de regio's Peelgemeenten, Midden-Brabant en Beerzetal zelf een enquête/inventarisatie onder de bij het Bosschap geregistreerde bosbedrijven gehouden.

In de enquêtes zijn de bosbedrijven benaderd met vragen over:

- omvang, ligging en aanduiding (multifunctioneel/met accent natuur) bossen;
- specifieke knelpunten ten aanzien van de vervulling van de diverse functies;
- de gezondheid van het bos;
- eventuele omvormingsplannen en bosuitbreidingswensen;
- wensen met betrekking tot het bestemmingsplan.

De respons op de enquêtes is - omgerekend naar het corresponderende bosareaal - met 65% (Peelgemeenten) tot 85% (Midden-Brabant) hoog te noemen. De verkregen uitkomsten kunnen dan ook representatief worden genoemd.

Bij de inventarisaties komen zeer gedetailleerde gegevens boven water over knelpunten die zich bij de instandhouding, het beheer en de functievervulling van de bossen voordoen en over zaken, die men in het bestemmingsplan graag geregeld ziet of juist liever niet geregeld wil zien.

De resultaten van de inventarisaties zijn aan de desbetreffende gemeenten en aan de stedenbouwkundige bureaus voorgelegd.

In een aantal gevallen zijn reeds hoofdlijnen uit de inventarisaties van het Bosschap in de rapportages opgenomen, terwijl daarnaast commentaar op de diverse concept-nota's leidde tot een verbeterde opstelling in de richting van de bosbouwsector.

12. GRONDWATERAANGELEGENHEDEN

12.1 De omvorming van donker naaldbos in het kader van het grondwaterbeheer

De discussie over de omvorming van donker naaldbos in loofbos (en licht naaldbos), kortweg aangeduid als "verloofing", werd ook in het verslagjaar op diverse fronten onverminderd voortgezet.

Het Bosschap heeft hierover het volgende standpunt ingenomen.

Eerste uitgangspunt is dat veiligstelling van de grondwatervoorziening principieel en primair dient te worden bewerkstelligd via:

- beperking van het grondwatergebruik voor laagwaardige doeleinden;
- vergroting van de waterwinning uit oppervlaktewater;
- besparing in het waterverbruik.

Verder constateerde het Bosschap dat de (vermeend) grotere verdamping van water door donker loofbos slechts blijkt uit een theoretisch/modelmatig onderzoek. Het onderzoek zelf is daarbij niet onomstreden. Voor een zorgvuldige ontwikkeling van de watervoorzieningsfunctie van bossen en in samenhang met het bosbeleid is het van groot belang om dat onderzoek juist met praktijksituaties operationeel te maken.

Vervolgens was het Bosschap van oordeel, dat functievervulling van de bossen op het punt van de watervoorziening dan ook moet worden beloond via een vergoeding voor het handhaven van gewenste boomsoorten en via een vergoeding voor omvorming van bossen met niet-gewenste boomsoorten naar bossen met gewenste boomsoorten.

Tenslotte stelde het Bosschap vast, dat niet duidelijk is in hoeverre genoemde functie-ontwikkeling past in het geformuleerde rijksbeleid. Een nadere afweging in het kader van het bosbeleid is dan ook noodzakelijk en moet kunnen leiden tot bijstelling van dat beleid. Met het oog op dat laatste vroeg het bestuur van het Bosschap eind oktober 1994 aan de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij welk standpunt de rijksoverheid inneemt ten aanzien van "verloofing".

Dat standpunt werd in 1994 niet meer bekendgemaakt.

In het najaar 1994 ging onder auspiciën van de provincie Gelderland de Werkgroep "Loven en bieden" van start, bestaande uit vertegenwoordigers van terreinbeherende organisaties, het Bosschap en de Gelderse Nutsbedrijven.

Deze werkgroep voert geen debat over de maatschappelijke relevantie van verloofing, maar richt zich op condities waaronder verloofing acceptabel is.

Uitgangspunt voor de inbreng van het Bosschap in deze werkgroep vormen zowel het Bosschapsstandpunt inzake verloofing als de opmerkingen, die destijds tegen de conclusies uit het eerder gememoreerde theoretische/modelmatige onderzoek zijn ingebracht en waarover het Bosschap zich voorafgaand had laten adviseren.

13. MILIEU-AANGELEGENHEDEN

13.1 De vitaliteit van het Nederlandse bos in 1994

In het najaar van 1994 werden de vitaliteitscijfers van het Nederlandse bos over 1994 bekendgemaakt.

Het bestuur van het Bosschap plaatste bij deze cijfers enkele kanttekeningen.

Geconstateerd werd dat de gezondheid van het Nederlandse bos in 1994 (verder) is verbeterd. Zo nam het aandeel van de klassen weinig vitaal en niet vitaal bos in het verslagjaar met bijna 5% af tot 20.2% van het totaal. Vooral het natte voorjaar had een gunstige invloed op de vitaliteit.

Overigens gold de verbetering van de vitaliteit niet voor alle boomsoorten. Vooral eik, berk en grove den gingen iets vooruit. Populier en Japanse lariks vertoonden daarentegen een achteruitgang. Over een langere periode bezien vertonen fijnspar, douglas, Oostenrijkse den en Corsicaanse den een significant negatieve trend.

De verbetering van de vitaliteit trad voornamelijk op in Gelderland en Noord-Brabant. Dit was voor het Bosschap een verheugend feit: in 1993 moest immers nog worden geconstateerd dat in die provincies met de grootste ammoniakuitstoot het herstel van de vitaliteit ver achterbleef bij die in andere provincies.

In het licht van de betekenis die in het onderzoek wordt toegedicht aan de bossen in de klassen "weinig vitaal" en "niet vitaal" vroeg het Bosschap zich af of de normen ten aanzien van de naaldbezetting bij douglas, fijnspar en Oostenrijkse den, bepalend voor de klasse-indeling, wel juist zijn.

Zo is bekend dat bij douglas en fijnspar de eerste twee naalджаargangen bepalend zijn voor 80 à 90% van het functioneren van het "boomleven" van deze soorten. Daarom laat de groei van deze soorten niets te wensen over terwijl de naalджаargangbezetting naar de vitaliteitsnorm laag is.

De norm van 5 naalджаargangen bij douglas en 6 naalджаargangen bij fijnspar kan daarom discutabel worden geacht bij de kwalificatie van de vitaliteit van deze boomsoorten.

13.2 Milieu-eisen verduurzaamd hout

Begin januari 1994 schreef het Bosschap in een brief aan de Minister van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van harte in te stemmen met het toevoegen van een milieuparagraaf aan de beoordelingsrichtlijn van het KOMO-certificaat "Houtverduurzaming onder vacuüm en druk". Naast het duurzaam produceren van inlands hout wordt hiermee nu ook het verantwoord verwerken ervan gerealiseerd en gecertificeerd.

Het Bosschap sprak er echter zijn verwondering over uit dat geen effectieve maatregelen zijn getroffen die het geïmporteerde verduurzaamd hout aan dezelfde kwaliteitsnorm laten voldoen.

Deze tekortkoming leidt ertoe, aldus het Bosschap, dat het inlands hout dat in Nederland wordt verduurzaamd, uit de markt dreigt te worden gedrukt. Zowel de beseigenaar, de houthandel als het verwerkende bedrijf ondervinden hiervan nadeel. Het Bosschap drong er dan ook bij de Minister op aan te bevorderen, dat de eisen voor verduurzaamd hout ook gaan gelden voor geïmporteerd hout.

Juist dan wordt de keten verantwoord bosbeheer - verantwoord houtgebruik daadwerkelijk versterkt.

13.3. Duurzaam bosbeheer - Milieukeur

Door de Stichting Milieukeur worden voor producten milieucertificaties opgesteld. Producenten die zich aan deze certificaties houden kunnen hun product als een milieutechnisch verantwoord product onder het keur van de Stichting Milieukeur op de markt brengen.

Reeds enige jaren zijn voor diverse producten door deze Stichting certificaten ontwikkeld. In 1994 kwam zulks voor kopieerpapier ter sprake. In het betreffende certificatieschema werden onder meer voorstellen gedaan ten aanzien van het te voeren bosbeheer. De producent van het product kopieerpapier garandeert daarbij dat het hout, dat als grondstof gebruikt wordt, voldoet aan de certificatie-eisen. Onder meer wordt daarbij als eis gesteld dat kaalkap, in enigerlei vorm, niet is toegestaan.

Mede naar aanleiding hiervan is door het Bosschap de problematiek van het duurzaam bosbeheer bij de Ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Economische Zaken aan de orde gesteld.

Benadrukt is daarbij dat het bosbedrijfsleven er belang aan hecht en er ook groot belang bij heeft dat er binnen het kader van de internationale afspraken criteria worden ontwikkeld met betrekking tot duurzaam bosbeheer in Nederland. Inmiddels is hiervoor een Bosschapscommissie ingesteld.

Met de Stichting Milieukeur is de afspraak gemaakt dat, gezien de internationaal en nationaal nog te voeren discussie, het onderdeel bosbeheer in de certificatieschema's voor producten waarin hout wordt verwerkt nog niet ingevuld zal worden.

14. WATERSCHAPSAANGELEGENHEDEN

14.1 Reglementering waterschappen in kader Waterschapswet

Het Bosschap reageerde in het verslagjaar op de ontwerp-reglementering voor de Gelderse waterschappen (ter aanpassing aan de Waterschapswet). Centraal in de reactie van het Bosschap stond de vertegenwoordiging van eigenaren van bossen en natuurterreinen in de waterschapsbesturen.

De provincie Gelderland hecht aan evenwichtig samengestelde waterschapsbesturen, waarin alle belangen zijn vertegenwoordigd. Het Bosschap heeft daarbij steeds gewezen op de mogelijkheid en wenselijkheid om kwaliteitszetels toe te kennen aan eigenaren van bossen en natuurterreinen; artikel 13, lid 2 van de Waterschapswet opent daartoe de mogelijkheid.

Gelet op het zeer omvangrijke areaal bossen en natuurterreinen in Gelderland is er alle reden om die kwaliteitszetels aan eigenaren van die terreinen toe te kennen. Daarnaast zijn er de verplichtingen, de verantwoordelijkheden en de voorwaarden die ook de provinciale overheid aan terreineigenaren oplegt dan wel stelt ten aanzien van:

- de duurzame instandhouding van de bossen;
- een blijvende functie voor het waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer;
- de maatschappelijke relevantie ten aanzien van de andere functies van de bossen.

Het Bosschap schreef Gedeputeerde Staten van Gelderland dat in het licht van het vorenstaande toekenning van kwaliteitszetels aan eigenaren van bossen en natuurterreinen een vanzelfsprekende zaak behoort te zijn. De provincie denkt daar echter anders over. Zij is zeer terughoudend met het toekennen van kwaliteitszetels en stelt hoge toetredingsdrempels. Via herberekening is de in een tweetal waterschappen eerder voorziene toekenning van kwaliteitszetels aan eigenaren van bossen en natuurterreinen zelfs komen te vervallen. Alleen voor het Waterschap Gelderse Vallei en Eem wordt nu nog voorzien in toekenning van een kwaliteitszetel voor deze categorie van eigenaren.

In een vergadering van de Commissie voor Agrarische en Waterstaatsaangelegenheden van de provincie lichtte het Bosschap zijn bezwaren nog eens toe.

Het definitieve standpunt van de provincie zou pas in 1995 bekend worden.

Ook in de provincie Noord-Brabant hebben organisaties op het terrein van bos en natuur (Bosschap, Nederlandse Vereniging van Boseigenaren, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, e.a.) gepleit voor toekenning van kwaliteitszetels aan eigenaren van bossen en natuurterreinen.

Terughoudendheid met het toekennen van kwaliteitszetels is ook in deze provincie het parool. Na veel discussie is men hier tot het oordeel gekomen dat alleen in de Waterschappen De Aa en De Dommel elk één kwaliteitszetel aan eigenaren van bossen en natuurterreinen zal worden toegekend.

14.2 Kostentoedelings- en omslagklassenverordeningen

In de zomer 1994 lagen voor het Waterschap IJsselland-Baakse Beek, het Waterschap van de Oude IJssel, het Waterschap van de Berkel en het Polderdistrict Rijn en IJssel de ontwerpen voor de kostentoedelings- en omslagklassenverordeningen ter visie.

In een voor alle genoemde waterschappen gelijklopende reactie merkte het Bosschap allereerst op, dat de taakuitoefening van de waterschappen tot voor kort vrijwel uitsluitend op het landbouwbelang gericht is geweest. De kosten van werken en voorzieningen ten behoeve van dit belang zijn echter altijd mede op de bossen en natuurterreinen afgewenteld. Dit was ook het geval wanneer compenserende maatregelen moesten worden getroffen om schade aan bossen en natuurterreinen te voorkomen dan wel te herstellen.

Verder is in de toedeling van de kosten nooit verdisconteerd, dat bossen en natuurterreinen een positieve bijdrage aan de waterhuishouding leveren (zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin).

Tegen de hiervoor geschetste achtergrond pleitte het Bosschap voor toepassing van het "evenredigheidsbeginsel". De toedeling van kosten/verhoging van kosten dient in evenredige verhouding te staan tot het waterbezwaar dat wordt veroorzaakt en tot het belang bij werken/voorzieningen die door het waterschap worden getroffen.

De in de onderhavige ontwerpen voorziene kostentoedeling en omslagklassenindeling, en de daaruit voortvloeiende (aanmerkelijke) verhoging van de lasten voor wat betreft de bossen en natuurterreinen, voldoen aldus het Bosschap in het geheel niet aan dat evenredigheidsbeginsel.

Het Bosschap vond dan ook dat de verordeningen op dit punt moesten worden bijgesteld.

Verder is het huidige voorzieningenniveau naar de mening van het Bosschap ten onrechte ten grondslag gelegd aan de indeling in omslagklassen. Dit voorzieningenniveau is vrijwel uitsluitend ontwikkeld en beheerd ten behoeve van de landbouw.

Voor de bossen en natuurterreinen dienen de gewenste voorzieningen en waterhuishoudings regimes uitgangspunt voor de kostentoedeling te zijn.

Het Bosschap vond verder de in de ontwerpen voorgestelde reductie van 30% van de omslag voor bos en natuurterrein nauwelijks effectief. In de oude verordeningen golden kortingspercentages van 25% tot 100%, hetgeen meer het daadwerkelijk belang weerspiegelde.

15. HET ZAADCOMITE

15.1 Cultuur- en gebruikswaarde-onderzoek

In de verslagperiode werd in overleg met de Kultuurgroep voor Bos en Haagplantsoenkwekers van de Nederlandse Bond van Boomkwekers een notitie opgesteld over het cultuur- en gebruikswaarde-onderzoek voor de bos en haagplantsoenkwekerij-sector.

In de notitie zijn aangaande dit onderzoek voorstellen, c.q. wensen verwoord die zijn gebaseerd op de uitkomsten van een enquête die gehouden is onder terreinbeheerders en gebruikers van bosplantsoen. De enquête had tot doel duidelijkheid te verkrijgen over wensen betreffende de genetische kwaliteit van inheems uitgangsmateriaal en de daaruit voortvloeiende prioriteitstelling per boomsoort, waarbij de nadruk was gelegd op loofhoutsoorten.

In de notitie zijn verder voorstellen opgenomen betreffende toetsing van nakomelingen van geselecteerde opstanden in verband met het samenstellen van de rassenlijst, evenals informatie over soorten ten behoeve van tijdelijke en blijvende bebossing van landbouwgronden.

Het Bosschap, dat grote waarde hecht aan op de praktijkvragen afgestemd veredelings- en selectie-onderzoek besloot na toetsing van de voorstellen aan de uitgangspunten in zijn notitie "De praktijkrelevante bosbouwonderzoeksvraagstukken" deze onder de aandacht te brengen van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

15.2 Wettelijke status rassenlijst

Het Bosschap nam kennis van het voornemen om in het kader van de wijziging van de Zaaizaad- en Plantgoedwet (ZPW) aan de rassenlijstcommissies hun wettelijke status te ontnemen. Het richtte zich in september 1994 tot de Ministers van Justitie en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Gewezen werd op het belang van de nationale regelgeving in het kader van de EEG-richtlijn voor bosbouwkundig teeltmateriaal. Hierin is opgenomen dat het in het verkeer te brengen bosbouwkundig teeltmateriaal dient te voldoen aan de cultuur- en gebruikswaarde-eis.

Deze richtlijn is immers in de Nederlandse wetgeving opgenomen in de reglementen van de NAKB (Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor Bloemisterij- en Boomkwekerijgewassen). Op grond van deze richtlijn moet er altijd een lijst van geselecteerde en getoetste opstanden (zaadbronnen) zijn.

Het Bosschap was van oordeel, dat de wettelijke status van de rassenlijst van bomen gehandhaafd dient te worden. Immers, de rassenlijst is voor de gehele bosbouwketen (bos- en houtkolom) een noodzakelijke kwaliteitswaarborging voor het toe te passen teeltmateriaal.

Dit sluit zowel aan bij het streven van de rijksoverheid om de uiterlijke en de genetische kwaliteit van het teeltmateriaal te waarborgen als op de wens om te komen tot ondubbelzinnige kwaliteitseisen voor alle boom- en struiksoorten in de bos- en landschapsbouw, zoals onder meer neergelegd in het Bosbeleidsplan.

Hiervoor zijn de rassenlijst en de rassenlijstcommissie belangrijke beleidsinstrumenten. Het vervallen van de wettelijke basis van deze commissie heeft aldus het Bosschap nadelige gevolgen voor de bos- en houtketen van zaadhandel tot houtverwerking.

Aanbevelende rassenlijsten gestoeld op een wettelijke basis bieden garanties ten aanzien van objectiviteit en betrouwbaarheid van gegevens.

In het licht van het bovenstaande verzocht het Bosschap dan ook om in het wetsvoorstel tot wijziging van de Zaaizaad- en Plantgoedwet de wettelijke basis van de rassenlijsten in ieder geval via opneming van een "kan bepaling" mogelijk te maken, zoals was voorzien in een in maart 1992 ingediend wetsvoorstel.

Op 1 december 1994 berichtten de beide ministeries, dat zij het voorstel om aanbevelende rassenlijsten door een zogenaamd "KAN-artikel" mogelijk te maken gelet op het puur informatieve karakter van deze rassenlijsten afwezen. Zij vonden een wettelijke regeling uit een oogpunt van terughoudendheid met regelgeving niet aanvaardbaar.

16. FINANCIËEL OVERZICHT

Rekening van baten en lasten 1994

Baten

Heffingen	1.270.330.55
Diensten aan derden	56.250.--
Overige baten	503.378.07

Totaal baten	1.829.958.62
	=====

Lasten

Vergaderkosten en vergoeding voorzitter	59.658.73
Personeelsuitgaven en reis- en verblijfkosten	882.940.27
Huisvestings- en bureaunkosten	282.524.53
Diensten door derden	20.388.75

Subsidies en bijdragen:

1. Boomfeestdag	2.500.--	
2. S.E.R.	2.750.--	
3. Stichting Bos en Hout	37.500.--	
4. De Landeigenaar	1.000.--	
5. Perscentrum Nieuwspoort	100.--	
6. Instituut voor Natuurbeschermingseducatie	100.--	
7. Landbouw-Economisch Instituut	30.000.--	
8. Nederlands Bosbouw Tijdschrift	1.000.--	
9. Stichting B.O.S.	1.000.--	
10. Houtoogststatistiek	9.000.--	
11. Bedrijfsvergelijking	10.000.--	
12. ProBos	20.000.--	
13. Bijdragen Projecten	2.500.--	
		117.450.--

Bijdragen aan bijzondere diensten:

1. Bosbrandweer	7.500.--	
2. Subsidieregeling Leerlingwezen in de bosbouw	7.500.--	
3. Arbeidsomstandigheden Bosbouw	25.000.--	
4. Zaadcomité	15.220.--	
5. Sociale aangelegenheden	2.500.--	
6. Bosbouwmanifestatie	40.000.--	
7. Stibos	5.000.--	
8. ProBos	5.000.--	
		107.720.--
Overige lasten		4.541.23

Totaal lasten	1.475.223.51
	=====

BALANS PER 31 DECEMBER 1994

omschrijving		omschrijving	
A K T I V A		P A S S I V A	
Inventaris	14.865.--	Algemene reserve	1.418.184.86
Diverse vorderingen en vooruitbetaalde posten	439.609.44	Reserve onderhoud gebouw	14.577.83
Effecten (belegde reserve)	149.610.--	Diverse schulden en nog te betalen posten	398.633.61
Geldmiddelen	1.939.857.51	Saldi diensten:	
		S.T.I.V.O.S.	71.639.80
		Toeslag pensioenen	345.800.62
		Sociale aangelegenheden	41.081.16
		Informatica bosbouwsector	101.616.65
		Bosbouwmanifestatie	38.914.17
		Uitvoering Erkenningreg.	113.493.25
	<u>2.543.941.95</u>		<u>2.543.941.95</u>
	=====		=====

**17. SAMENSTELLING BESTUUR, SECRETARIAAT,
HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN EN
AFDELING BOSBOUWAMBACHTEN PER 31 DECEMBER 1994**

BESTUUR

Op 14 mei 1994 eindigde de 20e zittingsperiode van het bestuur van het Bosschap. Krachtens het bepaalde in het Koninklijk Besluit van 17 maart 1988 (Nederlandse Staatscourant van 8 april 1988 nummer 70) bestaat het bestuur uit 10 leden.

Op 31 december 1994 was het bestuur van het Bosschap als volgt samengesteld

voorzitter: mr.ir F.C. Rauwenhoff

vice-voorzitter: vacature

Benoemd door de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren

leden

drs. O.O. Gorter
mr. C.N. de Boer
A. Meijer

plaatsvervangende leden

mr. C.A.F. d'Ansembourg
ir. W.M.J. den Boer
mr. P.J.J.M. Mangelmans

Benoemd door de Algemene Vereniging van Inlands Hout

lid

ing. C. Boon

plaatsvervangend lid

ing. A.A.J.M. Leenaars

Benoemd door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

lid

mr. M. Brabers

plaatsvervangend lid

ir. A. Grijns

Benoemd door de Voedingsbond FNV

leden

S. Binda
vacature
A.J.G. Meijer
F.J.B. Zwemmer

plaatsvervangende leden

G. Nienkemper

Benoemd door de Industrie- en Voedingsbond CNV

lid

P.K. de Jong

plaatsvervangend lid

C. Klaassen

Secretariaat per 31 december 1994

R.M.W.J. Nas
drs. H.D. Schouten
ir. A.H. Bouma
J.Th.M.M. van Bergen
Th.J. Lodde
M.B.J. Roels

secretaris
adjunct-secretaris
adjunct-secretaris
comptabele
administratief medewerker
medewerker archiefwerkzaamheden,
post en reproductie

Hoofdafdeling Sociale Zaken per 31 december 1994

voorzitter: F.J. Dillingh

leden

ir. A.H. Graaf Schimmelpenninck
drs. A.A.M. van Driel
A.M. Wiezer
A.J.G. Meijer
W. Banning
J.H. Loosman
P.K. de Jong
ing. A.A.J.M. Leenaars
secretaris: drs. H.D. Schouten

plaatsvervangende leden

jhr.mr. H.W.L. de Beaufort
H. Blaauw
vacature
Z. Zeissink
F.J.B. Zwemmer
drs. G. Bosma
vacature
ing. P. Swager

Samenstelling Afdeling Bosbouwambachten per 31 december 1994

voorzitter: ing. C. Boon

leden

W. Banning
S. Binda
G. Bronk
C.J.M. Janssen
P.K. de Jong
ir. R. Koekkoek
G. Nienkemper
R. Ras
A.J.M. Stikvoort
ing. P.B. Stouten
F.J.B. Zwemmer
secretaris: drs. H.D. Schouten

**OVERZICHT VAN DE BOSBEDRIJVEN PER EIGENAARSCATEGORIE (EIGENDOM GROTER DAN 5 HA) VERDEELD
NAAR GROOTTEKLASSE**

Bron Bosschap 1994

soort eigenaar	klasse 5-25		klasse 26-50		klasse 51-100		klasse 101-250		klasse 251-500		klasse 501-1000		klasse 1001		totalen	
	aantal eig.	aantal ha	aantal eig.	aantal ha	aantal eig.	aantal ha	aantal eig.	aantal ha	aantal eig.	aantal ha	aantal eig.	aantal ha	aantal eig.	aantal ha	eigenaren	hectaren
Particulier	906	10493	164	5969	120	8344	66	9859	28	9483	11	6772	4	6679	1299	57599
Gemeenten	140	1834	57	2064	68	4793	60	9425	32	11441	15	-9391	6	8554	378	47502
Provincies	1	17	1	50	1	80	5	897	1	251	0	0	0	0	9	1295
SBB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	83116	1	83116
Rijk (overig)	6	68	6	234	1	62	1	131	0	0	0	0	5	26452	19	26947
Water- schappen	9	127	5	200	6	449	2	287	0	0	0	0	0	0	22	1063
Prov. land- schappen	1	17	0	0	1	78	2	302	0	0	0	0	6	15525	10	15922
Sticht. en Verenigingen	97	1273	32	1162	13	946	9	1400	1	328	2	1453	1	1519	155	8081
Natuur- monumenten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16325	1	16325
Recreatie- schappen	7	107	6	207	7	494	4	734	0	0	1	922	0	0	25	2464
total	1167	13936	271	9886	217	15246	149	23035	62	21503	29	18538	24	158170	1919	260314

RONDHOUTPRIJSOVERZICHT

(GELDEND PER ULTIMO DECEMBER 1994)

Omdat het houtaanbod in Nederland voornamelijk uit naaldhout bestaat en grotendeels zijn eindbestemming vindt in de sectoren spaanplaathout, kisthout, profielhout, papierhout en zaaghout heeft onderstaande opgave hoofdzakelijk daarop betrekking.

De gegevens hebben betrekking op gemiddelden voor binnen- en buitenlandse afnemers waarbij de bedragen op hele guldens zijn afgerond.

Verschillen per afnemer komen voor als gevolg van maatspecificatie en leveringsschema.

De markt is sterk in beweging. Het gevolg daarvan is dat zich snel wijzigingen in de onderstaande prijzen kunnen voordoen.

Sortiment	Lengte	Diameter	Houtsoort	Gemiddel- de prijs per stere	Conversie- factor	Gemiddel- de prijs per m ³
Spaanplaat- hout (SPA)	1,00-1,15	8-35	naaldhout (alle soorten)	48-52	0,63 ¹	76-82
			loofhout (excl. pop.)	49-53	0,63 ¹	77-84
			populier	40-41	0,63 ²	63-65
Papierhout (PAP)	2,06	10-35	grove den	48-49	0,62	77-79
	2,00	10-35	fijnspar	62-64	0,69	90-93
Kisthout (KIS)	0,85-2,50	top 16-40	grove den	65-70	0,68	95-103
	0,85-2,50	top 16-40	pinus nigra	60-65	0,68	88-95
	0,85-2,50	top 16-40	lariks	65-70	0,68	95-103
	0,85-2,50	top 16-40	douglas	65-70	0,68	95-103
Profielhout (KOR)	1,00-1,20	top 12-22	grenen	62	0,70	88
	1,00-1,20	top 12-22	pinus nigra	56	0,70	80
	1,00-1,20	top 12-22	lariks	60	0,70	86
	1,00-1,20	top 12-22	douglas	60	0,70	86
Profielhout (PRO)	2,00-2,50	top 11-20	grove den	62	0,66	94
	2,00-2,50	top 11-20	pinus nigra	56	0,66	85
	2,00-2,50	top 11-20	lariks	58-62	0,66	88-94
	2,00-2,50	top 11-20	douglas	58-62	0,66	88-94
	2,00-2,50	top 11-20	spar	75	0,66	114
Zaaghout (ZAG)	lengte (m): 3,00-3,50 4,00-4,50 5,00-6,00 3,00 en op 3,00 en op 3,00 en op 3,00 en op 3,00 en op top 20 top 20 top 20 top 20 top 20 grove den pinus nigra lariks douglas spar 90 80 85 95 110 120 110 100 100 125 125-135 120-125 110 120 135					

¹ Beperkte afzet van 2,40m¹-hout tegen een prijs die $f5, = - f6, = /stere$ lager is

² Beperkte afzetmogelijkheden

Prijzen aangegeven met  zijn gewijzigd sinds de uitgave van het laatste marktbericht (medio okt. '94).

Overige prijzen:

naaldhout	Perkoenen: lengtes vanaf 0,80m. grove den en lariks ca. f 90 - 100, =/m ³ , spar ca. f 125, =/m ³ (wisselend, afhankelijk van maat en vraag).	Heipalen: lengtes vanaf 4,00m. top 11-16 cm. Geen pinus. Lariks, douglas, spar zijn geschikt. Ca. f 120, =/m ³ en op (afh. van maat en vraag).
loofhout	Populier: 2m. hout voor vouwkarton: ca. f 75-78, =/ton (min. top diam. 12 cm. gemiddelde per vracht niet onder diam. 20). 2m. hout voor tijdschriftenpapier: ca. f 75, =/ton (min. top diam. 8 cm, max 35 cm.). Italiaanse populier brengt f 5, =/ton minder op en wilg f 2, =/ton. zaag en kisthout: ca. f 90-95, =/ton. klompenhout: f 95, =/ton. schilhout: f 125, =/m ³ .	Am.eik: $\phi > 35\text{cm. l.} > 2,5\text{m l}$ f 115-f 150/m ³ Inl.eik: $\phi > 35\text{cm. l.} > 2,5\text{m l}$ f 80-f 300/m ³ Beuk: (pallethout) f 90/ton

KANTTEKENINGEN

- * De prijsopgaven per stère en per m³ zijn franco-fabrieksprijzen zoals die netto door de gemiddelde leverancier worden ontvangen.
In die prijsopgave is dus ook verwerkt dat er verbruikers zijn die een betalingskorting toepassen bij snelle uitbetaling. Omgekeerd komt voor, dat, door een late uitbetaling, er sprake kan zijn van een rentelast die in mindering moet worden gebracht op de overeengekomen prijs.
Bovendien is er in meegenomen dat verschillende leveranciers bij dezelfde verbruiker een verschillende prijs ontvangen doordat er verschillen zijn in de aard van de leveringsverplichting (kwantum, leveringsschema). Een grote zagerij hanteert toeslagen op de aangegeven prijzen die samenhangen met de geleverde hoeveelheden kort profielhout en zaaghout.
- * De conversiefactoren die zijn gehanteerd om de stèreprijzen om te rekenen naar kubieke meter prijzen zijn gebaseerd op inschattingen.
Het is duidelijk dat de conversiefactor geen absoluut getal is maar een afhankelijke van houtsoort, van sortimentslengte, van diameterspreiding en van de wijze van stapeling.
(voorbeeld: stel grove den SPA is f50, = per stère. Bij een factor van 0,60 wordt de opbrengst per m³ f83,33 en bij een factor van 0,65 wordt dat f76,92. Een verschil van maar liefst f6,41 per m³).
- * In de aangenomen gemiddelde conversiefactoren is er van uitgegaan dat verschillen in de nauwkeurigheid van volumemeting (in m³ en in stère) alsmede de (theoretische) meetwinst die ontstaat door inkoop van langhout en verkoop van sortiment wegvallen.
- * Bij het zaaghout, profielhout en kisthout is er geen rekening gehouden met prijsverschillen die bestaan tussen de kortere maten en de langere bij afnemers in binnen- en buitenland. Uitgegaan is van een gemiddelde lengte en een gemiddelde prijs. Voor lariks en douglas geldt dat er wisselende prijzen voor kunnen komen die soms samenhangen met specifieke orders bij een zagerij.



